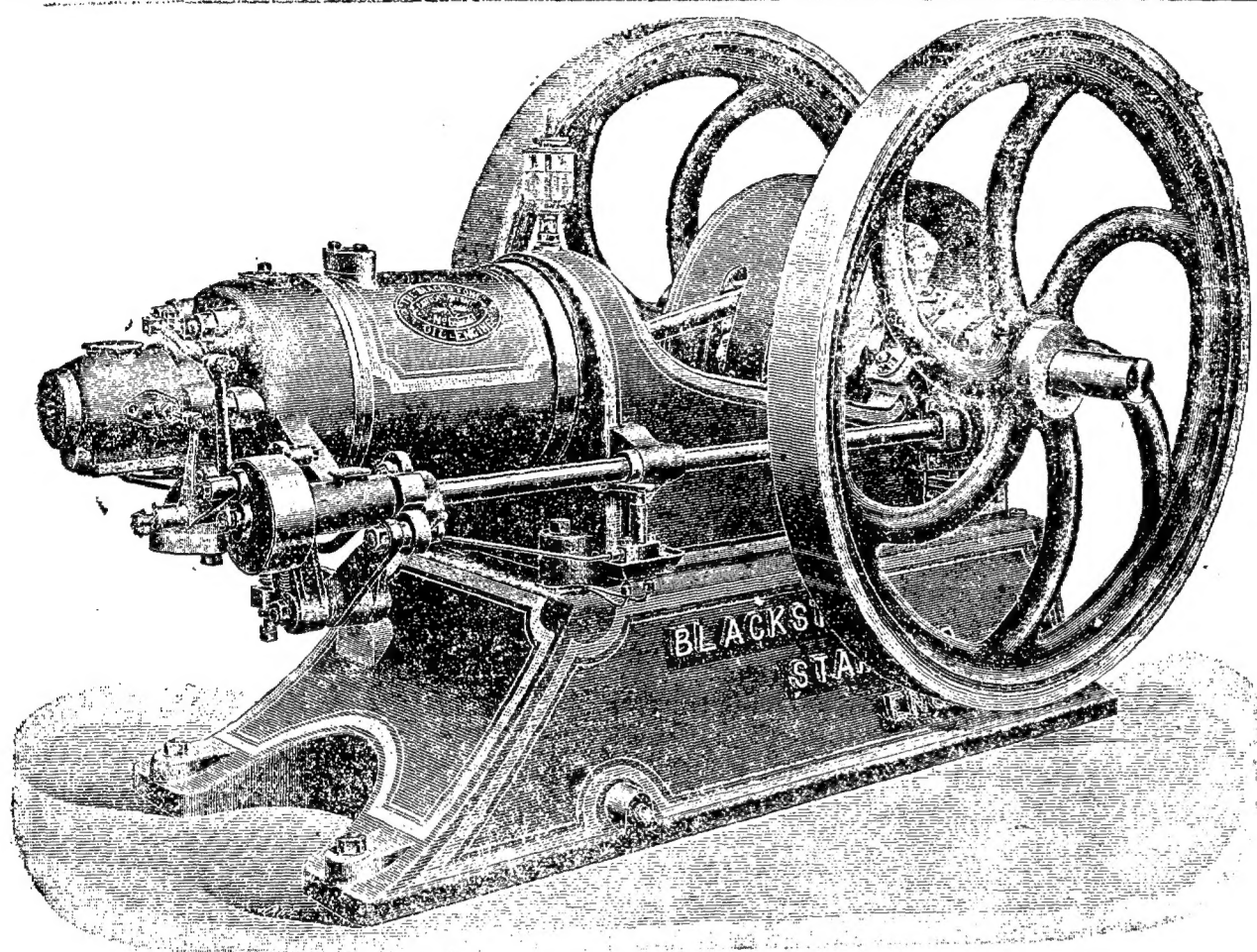

309652

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VO. 6. చెన్న పట్టణము 1919 వ సం॥ డిసెంబరు నెల 24 వ తేది బుధవారము నంపుటము. ౬ } సెన్సార్డ్ సామన్య సంవత్సరపు వ్యవస్థాపక శాసనము. ౨. NO. 220 సంచిక ౨౨౦

బ్లాక్ స్టోను ఆయిల్ ఇంజనులు.

శిరసనాయిలు, క్రూను ఆయిలు మున్నగు చమురుల నువయోగించి పనిచేయునట్లు తయారు చేయబడినవి.

ఈ రాజధానిలో అనేకమైన బ్లాక్ స్టోను ఇంజనులు పనిచేయుచున్నవి. యజమానులకు మంచి తృప్తినిచ్చినవి. పూర్తియైన వివరములకును ధరలకును నేడే మాకు వ్రాయుడు.

సోలు ఏజెంట్లు :

మార్షల్ సన్స్ & కో., (ఇండియా) లిమిటెడ్,

1806

ఇండియా

నెం. 9, సెకండులైను బీచ్, మద్రాసు.

బొంబాయి, బెజవాడ, లాహోరు, తంజావూరు.

అమృతాంజనము

తలనొప్పులకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది. ఇతర వివిధమైన నొప్పులను కూడ మా అమృతాంజనము ను వాడి సంతోషాశ్రమన నయముగను.

మలభ వెల 0-10-0 అణాలు.

మోహిని తైలము రు 0-12-0
శామర తైలము 0-6-0
దంతచూర్ణము 0-2-0

అమృతాంజనం డిపో,

6, తంబులెట్టి వీధి, మదరాసు.

అష్టాంగ మెడికల్ స్టోర్స్ లిమిటెడ్

పోస్టు ట్రిచూరు (కొచ్చిన్ స్టేట్.)

శోణితశోధక రక్తమును కలిపియున్న చేయబయం దనమాన మగు పేరుగాంచినది.

ఆశలేదని పదలుకొన్నట్టి వ్యాధులుకూడ తప్పుక కుదురును.

వెల బుడ్డి 1 రు. 2.

Correspondence to be in English
Ashtanga Vidyasala Ltd, Chemists & Druggists.
P. O. TRICHUR. Cochin State.

ఆంధ్ర దినపత్రిక చందా.

12 మాసములకు 18-0-0
6 మాసములకు 9-0-0
3 మాసములకు 4-8-0
1 మాసములకు 1-8-0

ఆంధ్ర వారపత్రిక చందా. అణాలు

12 మాసములకు

“ఆంధ్రపత్రిక” పోస్టుబాక్సు నెం 212 పీపు ఆఫీసు

బుడిక, మదరాసు

గవర్నరుగారి పర్యటనము.

పీఠాపురము.

గవర్నరుగారు 22 వ తేదీన పీఠాపురం రాజాగారి కళాశాలయొక్క బహుమతుల నొసంగు సభకు అధ్యక్షత వహించిరి. ఆ సభకు పీఠాపురంరాజాగారు, దివాన్ బహదూర్, డి. శేషగిరిరావు, కె. నూర్యనారాయణమూర్తి, డి. శేషగిరిరావు గారు మాన్యుగువా రనేయు సభకుకవి యుండిరి. కళాశాల ప్రధానోపాధ్యాయులగు డి. రామకృష్ణ రావుగారు సంకల్పపు నివేదికను చదివిరి. 14 సంవత్సరముల కళాశాలభివృద్ధికి పాటుపడి అసంవత్సరమున నేరితైర ఆయన దివాన్ బహదూర్ ఆర్. వెంకటరత్నం నాయుడుగారి కృపి పొగడబడెను. బహుమతులు పంపిణీకట్టిన పిమ్మట గవర్నరుగారు ఇటు ఉపవాస మిచ్చిరి

గవర్నరుగారి ఉపవాసము.

నే నీ యవధులతో నేను కలియఁగింపఁదలచు మిక్కిలి సంకీర్ణముగా నున్నాను. విద్యార్థులందఱు ప్రత్యేకముల వరువులందు కాలము గడుపుచున్నారు. ప్రత్యేకముల వరువుల అవశ్యమేగాని విద్యార్థులు కళాశాలయందున్నపుడు వారు తమ కలమును కుదుర్చుకొనుటకు ప్రయత్నించవలెను. విద్యార్థులు, పెద్దవారై వచ్చుచు వారు శతశతశతములైనట్లుయందలెను. నే నీరాష్ట్రమునకు అధికారిగానుండు తర్వాతరహా జనలయొక డేమాధిపత్యకై పాటుపడుచుండెదను. విద్యుత్తులుగాదు. నుకీలమును ఖ్యయనునిషయములెల్లక గ్రహించవలెను. ఆర్. వెంకటరత్నం నాయుడుగారు మీపొగడవలెననినారు. నాయుడుగారి ప్రతిభా సామర్థ్యముల నే నెరుగుదును. వీర దీర్ఘాయుస్సు కలవారై శతశతాయురై యుండురు గాకయన కోరుచున్నాను. పీఠాపురం సంస్థానాధిపతి ఈ ప్రతిష్ఠాపనము నిర్వహించు విధముమిక్కిలి పోక నీయును. ప్రస్తుతపు రాజాగారు మాదవారి ప్రాచీనలతనీ ఈ ప్రతిష్ఠాపనమునకు సహాయ మిచ్చుచున్నారు. రాజాగారి ప్రజలకు శ్రేయము కలిగించవలయునని అభిప్రాయంఁగలవా రనుమాట వీర కావనసభ యందు చేయఁచుచు కృపివల్ల నాకు ఇతరుల మండే తెలిసి యున్నది. ఇప్పుడు వీర రాజ్యమునందు వీర ప్రజల డేమాధిపత్యకై చేయఁచుచు కృపి నాకు మిక్కిలి ఆందోళన కలిగించుచున్నది.

రామకృష్ణరావుగారి గవర్నరుగారికి సందనములు సమర్పించిరి. సాహిత్యోపనిక అభినందనములు సమర్పించుట ను. అంతటితో సభ అగిసెను.

22 వ తేదీన మధ్యాహ్నం గవర్నరుగారు దివాన్ బహదూర్ డి. శేషగిరిరావు, కె. నూర్యనారాయణ మూర్తి నాయుడుగార్లకు దర్శన మొసంగిరి. మల్లాది శత్రులింగంగారి ధర్మములను చూచిరి. ఆనాటి సాయంకాలము పీఠాపురం రాజాగారు గవర్నరుగారికి విందుసంగిరి. కాకినాడ ప్రయాణులందఱు విడుదల కవియ్యుండిరి. గవర్నరుగారు సిబ్బందితో కూడ రాత్రి 7-80 గంటలకు స్వేచ్ఛలబండి ద్వారా చెన్నపురికి కాకినాడ వదిలిరి. గవర్నరుగారికి ఆశీర్వాదములు పీఠాపురమునకు రైల్వేఆధికారి, రైల్వేస్టేషన్ ను సూచించుటం దెలుటి, వెంకటరావుగారు సందనియును.

చెన్నపురికివచ్చుట.

గవర్నరుగారు సిబ్బందితోకూడ చెన్నపురికి విన్న ఉదయం బిచ్చిచేరి. మాతాలు మర్యాదలు జరుపబడెను.

బల్లారిసరసవిద్యోగినిసభవారు

1919 డిసెంబరు 25 తేదీ గురువారం సాయంత్రము

చిత్రసళియ

నాటకమును

26-12-19 తేదీ, శుక్రవారము సాయంత్రము

అవకుశ నాటకమును

ఆర్యునియనుపీథి లోనుండు

గోకేల్ హాలునందు

ప్రదర్శింతురు.

స్థానికాది వార్తలు

(1)

పార్కు వేడుకలు:—24,25 తేదీలందు వ్యాయామములు జరుగును. 26 తేదీయందు మిలిటరీ వ్యాయామములు జరుగును.

రాజీతోబివేడుకలు:—ఈ వేడుకల సందర్భమున ప్రతిదినమునకు ట్రాంబండ్లు రాత్రి జమలు పోవుచుండు పర్యంతము నడువబడును.

బల్లారి సరసవిద్యోగినిసభవారు:— 25-12-19 గురువారము సాయంత్రము "చిత్రసళియ" నాటకమును 26-12-19 శుక్రవారము సాయంత్రము "అవకుశ" నాటకమును ఆర్యుని పీఠాలో నుండు గోకేల్ హాలునందు ప్రదర్శింతురు.

అరవ గ్రామోద్యోగియుల మహాసభ:—ఈ మహాసభ గోక్షే భవనమునందు డిసెంబరు 31 వ తేదీ ఉదయము 11 గంటలకు గా. యం. సి. డి. మూర్తయ్య కెట్టిగారి అధ్యక్షతకైంద జరుగును. కార్యక్రమము అరవమునందు జరుపబడును.

సుగుణవిలాససభ:—సుగుణవిలాససభవారి 1 వ క్లబ్బియూపధిపతిహాలు క్రిందభాగమున "హామిక్విడ్" నాటకమును 25-6 తేదీ గురువారము సాయంకాలము 6 గంటలకు అరవమున ప్రదర్శించెదను. కుక వారమునాడు తెలుగులో సాయంకాలము 5-80 గంటలకు "హామిక్విడ్" నాటకము ప్రదర్శింపబడును.

చెన్నపురి ఆంధ్రసభ:—వైభవాద శత్రుసాయంకాలము 5-80 గంటలకు బల్లారియూ పురమందిరమున చిత్రసళియ నాటకమును ప్రదర్శించెదను. బల్లారి జి. రామనాచారి బి. ఎ. బి. ఆర్. గారు బాహుళ్యమును ధరించెదరు. నెల్లూరు జాగరాజరావుగారు సభాపత్యమును, నెల్లూరు రామకృష్ణయ్యగారు సుభేషం పత్యమును క. క్రీనివాసాచారిగారు దయ్యంబి పత్యమును ధరించెదరు.

ట్రాంబే కార్మికుల సంఘము:—చెన్నపురి ఎల్క్విక్ ట్రాంబే కార్మికుల సంఘ సభ్యులు విన్నసాయంకాలము సంఘ భవనమునందు సంఘసోమకులకు అక్షేపిలు మూరస్సాయి కెట్టి అధ్యక్షత క్రింద సమావేశమై కార్మికుల కష్టములు తొలగించుటలే దనియు, వారందఱు కలసి ఓలింగుడక్ ప్రభువుగారికి మొరపెట్టుకోవలయు ననియు కిందకు మాట్లాడిరి. సమ్మెకట్టు చేయవలయునై సభికులు ఆలోచించిరి. అధ్యక్షులు అరవభావముందు మాచ్చుచిందిరి. రావు బహదూర్ జి. రంగారావు గారు రాజీతురువునంత వరకు కేదయిందయని హిత మొనంగిరి.

ఆంధ్రసభ:—విన్నటిదిన ముంధ్రసభవారు సారంగధర నాటకము నతి రామణీయులకు ప్రదర్శించిరి. రాజనరేంద్ర, సారంగధర, చిత్రాంగి, కమల, రత్నాంగి, నుబుద్ధిపాత్రధారులు తమ తమ పాత్రలను చక్కగ నిర్వహించిరి. రాజనరేంద్రుడు ముదునలి మాపముతో, చిత్రాంగిపై గలమోవామనకును పుత్రుండగు సారంగధరునిపై గలనవాల్ ప్రేమకును మనమునం ఉదయించెడి సంఘర్షణము వర్ణించుకరములందుకు కడుదమ్యముగ ప్రదర్శించెను. చిత్రాంగి పాత్రధారునిపాట మిగుల మృద్యుము: నుండెను. కాం సారంగధరునిపై గల కలపును చిత్రాంగి పాత్రధారి తన ముఖతయముల మాంకముగ నిధియొక గవనమున కలసి యుండెను. సారంగధర పాత్రధారి తన ధర్మమును తిన్నగ నిర్వహించెను. వీరు తమ పాత్రలను ప్రతికముగుణముగ మేళగింపుచేసి విక నెక్కుడు మార్గముగ పాడిన బాగుండునని తోచుచున్నది. కమలపాత్రధారి పాత్రలోనుండును మిగుల నేర్పుతో గావించెను గాని రాజమూలాలకు చిత్రాంగిపై నెక్కుడు విజయమును ఉన్నులతో రంగమున తిరుగుట, ఆక్షేపకార్యముగ నుండెను. నాటకము మొత్తమున, ప్రేక్షకులను రంజింప చేసె ననుటకు సందియములేదు. నేటిదినము సాయంకాలము చంద్రవీరనాటకమును కేవలదినము సాయంకాలము నల నాటకమును ప్రదర్శింపబడును. నలనాటకమును సుప్రసిద్ధ నటులగు జి. రాఘవాచార్యులగారు బాహుళ్యము చేపమును ధరింతురు.

కాంగ్రెసుసభ

ఈక్రింద సంతకముల చేసినవారి రీతిభువ కాంగ్రెసు సభాభ్యుదయకు జాతుచున్నార:—

కాంగ్రెసుసభకు జాతుచున్నవారికి కోరుచున్నాము. ఇట్ల కల కష్టములనుభవించిన ప్రత్యేకములకు సందర్శించ వలసి: దని ప్రతినిధులకుకోరుచున్నాము. భేదభావములకును చీలికలకును విచారించుచు, అన్నివత్తులుకాని పాల్పాటుల కావ్యసించుచు యొక శిర్కానము నామోదించుచు. అనెర్వాన్య యామణమును వదలకొనవలయును. భావికాలమున దైవమునకోర్కెలను యొక్కగ్రహముగ తెల్ల నీంక వలయును. ఇంకను మంచి సంస్కరణములు లభించుటకు మార్గముల సన్నీహించుచు. ఈఅట్టక్రిందతేయుటకు నియమములకు ఉదార భావముతో నుండునట్లు సరింపవలెను. భారతీయులకు నైతిక, నాణ్యతలతో నెక్కుడు అవకాశ ముండునట్లు యత్నించవలెను. అన్నిటికంటె సహనభావమును జూపవలెను.

జమీందారులారు గోవిందరాజు బి. బి. కె. కృష్ణస్వామిరావు, బి. బి. గోవిందరాజు చతుర్భుజరాజు రా. బి. జీరంగరాచారి; నల్లూరుకన్యామిత్రేష్టి; దాక్షగ సంజందరావు రా.రా. దాక్షరాయ. రామారావు, మహమ్మదుఖిలీ డి. గ. జి. మహమ్మదు సాదుల్లాబా. సాహెబ్ బి. సి. శేషచారి.

కలకత్తా కెల్లెక్ కెట్టి రామనందంకెట్టి గర్ల భగ్యము కృష్ణ వైద్యకాల, నెల్లూరు:—ఇప్పటికి మామారు 25 సంవత్సరములనుండి రికేకభక్తితో ప్రజాసేవచేయుచు అప్పుడు కర్నూటాస్పత్రినుండి యీ మధ్య వైద్యముగ మారిన వైద్యకాలిలో ప్రజాసేవరంజకముగ పనిచేయుట ప్రజల మన్ననలకు పాత్రమునుండిన నెల్లూరు వాస్తవ్యులు గోవిందపు తుకమోర్తయ రావుగారు ఇప్పటికి వారంకోజులుగా ఆనవతిలో నుండ నుండున విచారింప గా ఆయన ఏదోకారణమువల్ల నిలవనట్లు తెలిసినది. తుకమోర్తయరావుగారు నవరాసుపత్రిలో శ్రేణిండుట చాల విచారణీయును. ఆయన అనుభవితీ వచ్చుకోనినను విచారించుటయందేమి? ముందుతీవ్వి పంపుటయందేమి మిక్కిలి నేర్పున. తుకమోర్తయరావుగారు మొగమొనుమితే సర్వజనులకు ఒకరికిగతే త్వరితముగ నావధమలిచ్చి పుపునాడు. వారు నిలుచుటకు బలమైన కారణముండీరీరును. వైద్యకాలాధిపతియై ఈ విషయము విప్రులకు విచారింపి తుకమోర్తయరావుగారికి తిగి ఆనవతిలోకి వచ్చునట్లుచేసి నెల్లూరు ప్రజలకు మోజుచేయుదురుగా! నెల్లూరు పురవాసి.

కార్యదర్శి కావలెను.

శ్రీ కన్య కా పర మే శ్వరి చేపసాసము (ఎస్. కే. పి. డి. చారిటీసు) ధర్మములకు (చెన్నపురి కొత్తాల్లు చావిడి) కార్యదర్శి కావలెను. జీతము 100-5-126.

దరఖాస్తువారులు మతము, వయసు, అర్హత చేసినవారులు మున్నగువానిని వివరింపవలెను. యోగ్యతాపత్రము లేవియైన నున్న వానినికూడ చేచ్చి దరఖాస్తును 15-1-1920-వ తేదీలోగా పంపవలెను. ఆమోదించబడినవారు 1-2-1920-వ తేదీలోగా కువిలో చేరవలెను.

అనుమతిని

సి. కందస్వామిమొదల్యారు,

కార్యదర్శి.

ఎస్. కే. పి. డి. చారిటీసు,

మదరాసు

28-12-19.

కొత్తాల్లు మార్కెటు

బకింగుహాముకాలువ.

అడయూరు సాతులాకుకును సాసాంచావిడి (చెన్నపురికిని) మధ్య బకింగుహాము. కాలవలో అవసరముగు మరూముత్తు బరుగవలసి యుండుటచే 1-7-1920-వ తేదీ పుడయము 6 గంటలు మొదలు 1-4-1921-వ తేదీ సాయంకాలము 6 గంటల వరకును ఆకాలువ మూయబడును అనగా ఆకాలువ పలో కుడవనదుపగూడదు.

ఎగ్జిక్యూటివు ఇంజనీరు అఫీసు

చెంకల్పట్టు డివిజను, మదరాసు

కాలమున నెరుపుచు పోలుటకై పోరుగువారి బండి నరుపుదీసికొని దానికి బడులుగా కూలిపని చేసి పెట్టును. ఆపులకు మేల దండుగయే కాని, పాడి నియ్యగలసితి యందు తేవు. ఎట్లను మొదట 45 రూపాయ లిచ్చి కొనెనుగాని ఆం దొడ్డి కనికి రాకుండుటచేత 5 రూపాయలకు విక్రయముచేసి, మఱియొక దానిని 20 రూపాయలకు బుచ్చుకొ నెను. ఇంజనకు గావలసిన సాము లేక నూటికి 24 రూపాయలవంతున ఋణము చేసెను. ఇంటి లోని వా రందఱు పొలములో కని చేయుదురు. వేలు కూలివాండ్రను పెట్టరు. తమ కనులు మ గించుకొనిన తరువాత, కూలిపనికి పోవుటకలదు. ఇందునకై ఆడువారికి రోజునకు 2 అనాలను, మగవారికి 4 అనాలను వచ్చును. రయితు యొక్క వ్యవసాయపు ఖర్చులు ఆనగా, ఎరువు, బండి అద్దె, దున్నులు, విత్తులు, కలుపు, కోత, శిస్తు వీలకై మొత్తమున రు 67-8-0 లు అగుచున్నది. ఇక భూమి ఆదాయమును జూచినచో, 480 శేర్ల రాగులకు 84 రూపాయ లును, ధాన్యమునకు 84 రూపాయలను, గడ్డికి 6 రూపాయలును మొత్తమున 124 రూపాయలు వచ్చుచున్నవి. ఇతరసమయములందు రెండుసారు లును, వ్యవసాయపు కను లండురోజులలో మూడు సారులును నితడు భుజించును. రాగులు, నూకలు కలిపివండు చిక్కనిగంజి ఇంటిలోనివారి భోజనము. రాత్రులం దెప్పుచో ఒకసారి పరి యన్నము కూడ తినుటగలదు. కచ్చిపులుసు తక్కు మఱియొకకూర గాని, కచ్చడిగాని వీ రెఱుగరు. ఇంటియజమాని రెండురూపాయలు పెట్టి కొన్న ఒకజతబట్టలుతప్ప వేలులేవు. ఆడువారికి రెండున్నరరూపాయలవిలువ గల బట్టలుగలవు. పుత్రులబట్టల ఖరీదు రూపాయ కన్న నెక్కువ లేదు. పుత్రిక యొక్కయు, పుత్రులయొక్కయు వివాహములకు 100 రూపాయలయినది. పెండ్లిలో ఒక్క పూటమాత్రము పరి యన్నము పెట్టిరి. 20 రూపాయలకు బట్టలును, అంతయే వెంటల నగలును, కొరి. ఇందురూపాయలకు కాని వడ్డీ చొప్పున 50 రూపాయల అప్పు చేయవలసి వచ్చెను. కలుంబములోని వారికి పెద్ద ఆధరణము లేమియు లేవు. తల్లికి మూడురూపాయల విలువగల చెవిపోగులును, భార్యకు ఆఱు రూపాయల పోగులును, కూతులకు 10 రూపాయల ముక్కుపోగులును, గలవు. ప్రతినిడుము నొక డమ్మిడి కుంచినూనె కొనెదరు. ఇత్తడి సామా నేమియు లేదు. వంటకు పుల్లలు కొనుటకు కత్తి లేదు. ఎన్నడైనను కడులుటకు పొగాకుతప్ప మఱియే యితర పోకును నితడెరుగదు. చేలు లేవు. మాంసాదు లంతయున్నె సున్నె. వ్యవసాయపు రోజులలో తినుటకు గింజలు లేవందున నూటికి 25 వంతుల వడ్డీతో నాలుగునెలలు అప్పుచేసి బ్రతుక వలయును. ఈతనికి 65 రూపాయల ఋణము కలదు. ఈ వైవిధయములను విమర్శించువారల కిందు అనవసరమగు వ్యయమేమియు లేదని కను పడకమానదు. ఈ కుటుంబమున కన్ని విధముల సంవత్సరమునకు రు 156-8-0 ల ఆదాయము కలదు. వ్యయము అనగా, బియ్యము, రాగులు, చింతకండు, ఉప్పు, మిరపకాయలు, కిరసనాయిలు, పొగాకు, బట్టలు, చిల్లరఖర్చు, వడ్డీ, శిస్తు వీని కన్నిటికి 188 రూపాయల వ్యయము కలదు. ఈ దిక్కుమాలిన బ్రతుకు ఖయిదీల బ్రతుకుకన్నను అధమముగా నున్నది. ఖయిదీల కైనను కూరలు, కప్పు, ఉల్లిపాయ, మున్నగువాని సత్తురు, ముమ్మారు భోజనము పెట్టుచును. వారమున కొక సారి మాంసము నిచ్చెదరు. కాని, మన వ్యవ

సాయదారునికి ఆదాయము కన్నను వ్యయము రు.41-11-0 లకు అధికముగానున్నది. ఇట్టిదుర్భరముగు జీవనము గడపుచున్న వ్యవసాయదారులును, తదితరులును మనదేశమున కోట్లకొలది గలరు ఇట్లు చాలిచాలిభోజనముచేయు దేశమున నెక్కడలేని రోగములు ప్రబలి అకాలమరణములు సంభవించుటలో వింతలేదు. ఎంకాలము మన వ్యవసాయదారులు తమయభివృద్ధికై కృషి సలుపజాలరో అంతకాలమును వారిస్థితి మాటజాలదు. వ్యవసాయశాస్త్రజ్ఞానమును, వరసతి సహాయమును క్రయ విక్రయములందు మృదీకర్థతులను, వ్యవసాయదారు లెంతవఱకు నుపేక్షించెదరో అంతవఱకు దార్ద్ర్యము ననుభవించక తప్పదు. మనదేశమున వ్యవసాయవర్ధిలము పోషణ చేయగలిగిన దానికన్న సభికసంఖ్యను పోషణ చేయవలసి వచ్చుచున్నది. జనసంఖ్యయొక్క వృద్ధిలో ఉత్పత్తికర్థతులు కూడ వృద్ధియగుటలేదు. ఇట్టిస్థితియందు దేశమునవదలి వలస పోవుటయొ, లేకున్న ఉన్నహారమునే అందఱు వంచుకొనుటయొ, సంభవించును. ఈ రెండువస్థలను మనదేశము ప్రస్తుతము అనుభవించుచున్నది.

లోకమాన్యడు: పరాంజివైగారి అసభ్యవివాదము

లోకమాన్యడికి పునాపూరు తెల్లరను స్వాగత మొసగుచుండ, పరాంజివైగారును వారి స్నేహితులును తామందు కంగీకరించుచు, ప్రాత మనఃస్ఫుర్తలను త్రవ్వి వైకిడిసిరి. కాని, తమ యాత్యేకతలను వేనకువేలు గల మహాసభలో దెలుప సాహసించక, పరాంజివైగారు కత్తికలలో ననుచితముగా వ్రాతల వ్రాసిరి. అందుకు లోకమాన్య డెట్టి ప్రత్యుత్తర మొసగెనో, మా చదువరులకు తెలిసియేయ్యును. 1905-వ సంవత్సరమున కీర్తి శేషులగు గోఖలే గా రాంగ్లదేశమునుండి తిరిగి వచ్చినపుడు, వారిని గౌరవించుటకు గూడిన సభలో లోకమాన్యడే ప్రాముఖ్యముగ పాల్గొని, తనప్రత్యర్థిని నమ్మానించెను. లోకమాన్య డాంగ్లదేశములో రాజకీయోద్యమమునకు జేసిన యువకారము నుగ్గడించుటకు సభగూడియుండగ, వారు సంఘసంస్కరణోద్యమముకొరకై కృషి సలిపి యుండలేదు గావున, ప్రజల గౌరవమునకు పాత్రులు గారని పరాంజివైగారు విమోచుట, ఆశ్చర్యకరముగ నుండకమానదు. శ్రీవ సంఘసంస్కరణవాదియగు “ఇండియను సోషలు రిఫార్మరు” కత్తిక సహితము పరాంజివైగారి అసభ్యత్వవర్తనము నీరీతిగ విమర్శించుచున్నది.

“తిలకుగా రాంగ్లదేశమున జేసిన సేవకై, పూనాపూరుల కక్షమున వారి కీయదలచిన వినితవ్రతముగూర్చి చెలరేగిన అసభ్యవివాదము మాకెంతయు విచారము గలిగించుచున్నది. రాజకీయ హయకుడగు తిలకుగారు సంఘసంస్కరణమునకు ప్రతికూలురుగ నుండుటగూర్చి మే మిది వరకు చర్చించియుంటిమి. సంఘసంస్కరణమునకు వారికి గల ప్రతికూలభావమునకు మాకు కారణము దెలియుచున్నది. తన బంధువర్గములోనే, తిలకుగా రెన్ని సంస్కరణములనో ఆచరణయందు బెట్టిరి. తిలకుగా రాంగ్లదేశమునకు వెడలుటయే, గొప్ప సంస్కరణము. సంఘసంస్కరణము విషయమై భేదాభిప్రాయము లేటులున్న ను, అట్టి విజ్ఞానధనునికి, అట్టి కండితవతంసునికి, అట్టి నిష్కళంక చారిత్రునికి, మాతృదేశమునకు తిరిగివచ్చు సందర్భమున అన్ని పక్షములవారును కలసి స్వాగత మొసగిన, భావ్యముగ నుండెడిది. వృద్ధశిలో, కడుదూరము సముద్రముపై, కయనమై, ఆంగ్ల

దేశమున చిరకాలముండుటచే గలిగిన శ్రమలనెల్ల నోర్చి, దేశసేవ యొర్చిన, తిలకుగారెంతయు ప్రశంసార్హులు. మితవాదమువంకకు, వారు, తమ కలుకుబడి నుపయోగించుట మాకెంతయు సమ్మోదావహము. వారికిని మాకును, వెనుక తీవ్రభేదాభిప్రాయములు గలవు. భావి కరిణామ మెటులుండునో మేము దెలుపుటకు జంకుచున్నాము. కాని, ఇంతవరకును ప్రజాహితీవిరమున వారు ప్రాముఖ్యముగ స్థానము వాక్రమించిరినియు తమ అఖండసామర్థ్యము నికముం దుపయోగించుచో నూతన పరిస్థితులలో జాతీయ పునర్నిర్మాణమునకు వారెంతయు తోడ్పడ గలరనియు, మేము తలపక యుండజాలము.

కొత్త ఎన్నికలు: తేజరుపక్షము

ఆంగ్లప్రభుత్వమువారు, బొగ్గుచట్టములను, విద్యుదు హోంయూచట్టమును, మూనిసిపల్, క్రిస్టమును రాకముందే, పార్లమెంటుసభను మూసివైచుట జూడ, గనులను ప్రభుత్వమువారు వశపరచి కొనవలెనను తేజరుపార్టీవారి కట్టుదలవిషయమై ఫిబ్రవరీ ఎన్నికలలో ప్రజాభిప్రాయము గనుగొనుట నిశ్చయమని, డెయిలీ న్యూస్కుత్రికా ప్రతినిధి వ్రాయుచున్నాడు. ఈసమస్య కరిష్కారము గాని యెడల, ఫిబ్రవరీ నె:లో సమ్మోకట్టుటకు తేజరు పక్షమువారు సంసిద్ధులై యున్నారు. అందుచే ఎన్నికలు తప్పనిసరి గాగలవు. ఇంత తొందరలో తేజరుపక్షము విజయముగాంచగలుగునా? తన శక్తుల నన్నిటిని తేజరుపక్షముకయోగింపగలదా? తేజరుపక్ష మిమాతే విజయము గాంచవచ్చును. తేజరు త్వరలోనే విజయము తప్పదు తేజరు పక్షపు విజయము, భారతీయుల కెంతయేవి ముదము గూర్చగలదు. ఈలోపుగ భారతీయులూర కొనక, త్వరలో స్వయం నిర్ణయాధికారమును సంపాదించుటకు ప్రజల ప్రయత్నముల ఫలిత ధన్యత జెందెదరుగాక!

రసవిహారభూమిగారి విరాళము

కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయపు ప్రకృతిశాస్త్ర కళాశాలా నిర్మాణమునకు డాక్టరు రసవిహార ఘోషుగారి విరాళమే ముఖ్యధార ముట లోక విదితము. వీరు సాంకేతికశాఖ నొక దానిని కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమున కొత్తగ స్థాపించుటకు, మరియొక పదునొకండు లక్షల విరాళము నీయబోవుచున్నట్లు, తంతివార్తలు దెలుపుచున్నవి. ఇట్టివా రొక్క రాంధ్రదేశములో నుండిన, ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ మీసరికి స్థాపించబడి యుండదా?

కీర్తిశేషు లగు వల్లభజోన్యుల

కామేశ్వరరావు పంతులుగారు. గుంటూరు పురపాలకవ్యయకు, గోదావరి, కృష్ణా, గుంటూరుజిల్లాలలో 40 సంవత్సరముల విద్యాభ్యాసము జరిపి షాధికారిగా వనిచేసి మూడు 15 సంవత్సరములక్రిందకు నెలకు 75 రూపులకు సుపకారవేతనముమీద నద్యోగము చాలించిన వు. రా. రా. పల్లభ జోన్యుల కామేశ్వరరావు పంతులుగారు మూడు రెండు నెలల నుండి వ్యాధిగ్రస్తులై వారి కొమరుల యద్యోగస్థానమైన పార్వతీపురమునందు (విశాఖపట్టణము జిల్లా) 16-12-19 తేదీన వారికి వంతెనంప రావారమై నటుంటియు వారు చిరకాలముండియు వాంఛించునట్టియు సన్యాసాశ్రమమున స్వీకరించి సారాయణ త్రిపురేశ్వర దత్తురమున 18-12-19 తేదీన ఏకాదశి లక్ష్మీవారమున కలలు 12 గంటలకు నిద్రినొందరని తెలిసికొనుట కంతయు తింతించుచున్నారు. వారి ప్రవర్తన మద్యోగుల కంతయు మార్గదర్శకముగ నుండె. విద్యావిషయమున వారు

సలిపిన కృషి మహదగినది గాదు. భృద్ధాప్యమునందు సహితము వారు క్రాంతి గైకొనక, గ్రంథరచనకు బాగుకొనుచుండిరి. వారి మరణమునకు కలచెడి బంధుమిత్రులకు మానానుభూతి వెలుపుచున్నారను.

శ్రీమంతములు

రాజుప్రతినిధిగారు:—రాజుప్రతినిధిగారు 28 వ తేదీన కలకత్తాలోని విద్యాలయమున దర్శించిరి. వాలో రోజుల్లా ప్రేమభవుగా నుండిరి.

అల్లుకామల్ నుట్టుకొనుట:—పయనీయకర్త: రాజుగారు విశేషకడిట్లు 22-వ తేదీన తంతివార్తలచేయ:—21-వ తేదీన మేము అల్లుకామల్ నుట్టుకొనుట స్వాధీకరముచేసికొంటిని. ఆకర్మడ అల్లరిలేకుండ నుండెను.

సర్ వాళ్కర్టు బట్టడగారు:—సంయుక్త రాష్ట్రముల లెట్టి నెంట్లు గవర్నరు సర్ వాళ్కర్టు బట్టరుగారు 28 వ తేదీ మదయమున కలకత్తాకు దయాచేసి గవర్నరుమెంటు నుండిరమున బసచేసిరి.

సర్ రసవిహారి గోనుగారి భగ్యము:—వీరివరకు భగ్యముచేతగ యూనివర్సిటీ కాలేజి ఆప్తమైయు ఆమ శాస్త్రులద్యాలయము నెలకొల్పిరి. వీరికిను కడకొండు లక్షలొచ్చి లెక్చిలాడకల దిపార్టుమెంటుకు వెట్టిచెనరట.

బంగారములో బందిపోటు:—గడ ఆయన వారములలోను బంగారములో 5 బందిపోట్లు జరిగెను. రంగపురములో మూడును చుట్టి; మూర్ష దాదాదులలో నొకొక్కటియు జరిగెను. రంగపురము బందిపోటులలో నిర్దన ప్రాముఖ్యమున చంపిచేసిరి.

జాతీయ సంఘ సంస్కరణసభ:—జాతీయసంఘ సంస్కరణసభ 21 వ తేదీన ఆమృతసరములోని దేశము సభా మందిరమున నుండును. సన్యాస సంఘము శేర్వరసిరి. దానికి రాయ బహద్దరు గంగారామ గారభ్యక్షులుగ నుండిరి. ప్రిన్సి పలు మాసరాజుగారు సభాధిపత్యము వహించెనరు.

క్రిమికోగము:—వారయంత్రాలయములలో వని చేయువాడు క్రిమికోగముచే బాధపడు చుండుటలన ఆస్వాధి వ్యాపింపకుండ కట్టుకట్టుములు చేయుచున్నారు. ఒకయంత్రాలయములో వనిచేయుచుండిన విరుగురు విరోపితులకు శరీరములలోనుండిన క్రిములను పరిశుభ్రపరగా వాళ్కరము లలోనుండిన క్రిమిహుక్కువరము కాదనియు, శ్రేష్ఠవరము (ఎమిడికొనములనియు) మాత్రమే కలదని తేలెనట.

దుఫాలా దురంతము:—ఆస్సామునుండి విశేషకు డిటుల వెలుపుచున్నాడు:—గోవులము గ్రామములో ఆహాములకు జాలి వారు నిరసించియున్నారు ఆగ్రామము మీదకు దుఫాలులు దండెత్తిరి. వారి శిక్షించుటకై కన్యైయ నితలుగారు 70 యుగి మిలిటరీ పోలీసువారితోను 200 కుంక నులతోను 17 వ తేదీన తేజపురమునుండి బయలు దేసిరి. గోవులము వాకు కల్లి దుఫాలానుండు ప్రదేశములో చొరబడి వారిని శిక్షించెనరు.

కలకత్తాలో ప్రమాదము:—కలకత్తాలోని చేరంగిలో గ్రాండు హోటలునకు యెనుగ నిటీసెల కొక ప్రమాదము సంభవించెను. దేనికు విలిగారు మోటారువైకిలు మీద నెరుచుండ బండివాడొకడు తనబండిని త్రెప్పక వడి వైకిలుతో కొట్టుకొనెను వైకిలు మీదనుండిన విలిగారుక్రిందపడిపోయిరి. వాని వైద్యశాలకు తీసికొనిపోయిరి. వారి కుడికాలు దెబ్బ తగిలెను. వారికి నయమగుచున్నది. బండివానిమీద కేసు తెచ్చెనరు.

గవర్నరుమెంటుకు సప్తము కలిగించుట:—యంత్రకాలములో మూనిషుకు బోర్డువారి క్రింద పరిచేసిన వారు కొందరు డర్మితిగ ప్రవర్తించుట వలన గవర్నరుమెంటు వారికి చాల సాన్యాస పుచ్చుయ్యెనుట. బంగారా సి. ఐ. డి. వాడు దానిని గురించి విచారించుచున్నాడు. చాలమంది లాభములు పుచ్చుకొనిరట కట్టణములోని కంపెనీల జమాఖర్చు పుస్తకములను 28 వ తేదీన పోలీసువారు సోదాచేసిరి. వాని పోలీసువారు తనిఖీచేసి ఆయాకొరకు నేమా అని ప్రయత్నించుచున్నాడు.

తృతీయాంధ్రాయుర్వేదసమ్మేళనము.

(20-12-19) విజయనగరములో సమావేశమగుట.

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులు యేమూరి నరసింహము
వంతులుగారి స్వాగతావహానము

శ్రీశ్రీశ్రీయాయుర్వేదవైద్యసమ్మేళనాహ్వానసంఘము
కక్షమున మికందరమున స్వాగతమిచ్చు భాగ్యము నాడుగలిగి
సంఘము సేవంతయు సంతసించుచున్నాము. ఈ మహాత్మా
వైద్యుడు శాస్త్రసాగింపుకై మాకులేదనెడి యశము శిష్యులు
మేలైనవన, ఏతత్కార్యవరరాశ్యకరమబ్బి సత్పుణము
లగు మియందరి తోడ్పాటున నాధారముగాకొని, యీవిధ
వికల్పద సమావేశము చేయుటకు తీర్మానించుకొంటిమి.

ఇంతకుండి యాయుర్వేదవైద్యభావముల నిచ్చుట
సమావేశమయి ఈనధికార్యక్రమమును జరపవలయు గావించుటకు
పూనుకొనుట ఆంధ్రజాతికి యొక్క భావి భాగ్యద
యనాచక మని నేను వేరే వక్కానింప నక్కరలేదు.

కాని ఇంతటితో మనకార్యము నఫల మైనది మన
మనకొనరాదను.

దొరతనమువారి సహాయము పొందవలయు జేయువైద్య
విధానము లభివృద్ధి గావించవలసిన యవసరము తటస్థించి
దొరతనమువారు జేయువైద్యముపట్ల జాపు అనాదరణమే
జేసికొనియున్నారను. గత సంవత్సరము ఆగష్టునెలలో జరి
గిన కానన నిర్వాహనభావము మోదవ సంస్థలందఱు నేక
గ్రీకులుగా ఆయుర్వేదవిద్యకాలము విరాళములనుండి ఆయు
ర్వేదము కొన్ని సేవ సంవత్సరముల పూర్వము పుట్టి,
అభివృద్ధియైన వెదగక నానాటికి క్షీణించుటచే, అప్పటికాల
మునకు మంచిజేయునను, ప్రస్తుత కాలావస్థభేదములకు సరి
పడదనియును, ఇందున మనకు గతము మొలుచుచు చేసెను
సంస్థలయందు నిర్ధారమయి, వృథాగా ఆయుర్వేద వైద్యము
వైధవము చేర్చియుంటుంటే ఆంగ్లవైద్యకాల సంఖ్య హె
చ్చించిన బాగుండుననియు, ఏవలకై నను కాశ్రీయగుచు పా
శ్చాత్యవైద్యవికీర్తిని నిచ్చుట దొరతనమువారియొక్క విధి
యనియును నుడివరి. గా॥ సర్వజనసర్వకారకు గిఫ్టుగా గా
కాన్పాగారి వాదమును బలపరచుచు, హిందూవైద్యులకు కా
రీరకాశ్రమము లేదనియు, ప్రవేశరక్షణము గూర్చి ఏవల
కేమియు తలపడదనియు, ఇట్టివైద్యవిధానములయొద్దన
వినియోగముచేయుట నిష్ఫలమనియును నుపదేశించుచున్నాను.

ఇందువలననే, దొరతనమువారు మదరాసు కార్ప
రేషన్ వారిచే ఆయుర్వేదకళాకాలమును, ఇరవైవైద్య
కాలములకు, నీచులకు ప్రతి పాంశత్సరిక విరాళమును నిజపు
తేసిరి.

దొరతనమువారి యాశ్చర్యములను మనము విమర్శింపవలసి
యగును. నాలుగువేల ముప్పదియైదులకుల జనసంఖ్య గలి
గిన మన రాజధానియందు 700 వైద్యకాలమున, 1854 ను
ఆంగ్లవైద్యులను మాత్రమేగలరు. అనగా, 200 చదరపుమై
ళ్ల కొక వైద్యకాలముండి 60,000 మంది జనులకు సహాయ
మిచ్చుచున్నది. ఈ వైద్యకాలలై నను పట్టణములయంతయుం
డుటచే వీటివలన పట్టణ కెట్టిపడుపాతమును గలుగుటలేదు.
ఇందుమించుగా ఇంటిజనసంఖ్యలకు ఇంగ్లాండుజాతికి 48000
మంది వైద్యులు గలరు. దీనినిబట్టి మన రాజధానియందలిజన
సంఖ్యతో నెందరు ఆంగ్లవైద్యులని లాభములను బొందుచు
న్నారో, యెందరికి ఆయుర్వేదవికీర్తిని బలపరచుచున్నారో
గా॥ కాన్పాగారి గిఫ్టుగా గాన తరీఖించినయెడల, కానననిర్వా
హనభాగో ఆయుర్వేదమును అంత సామానముతో తృప్తికరింప
రని యూహించవచ్చును.

ప్రస్తుతము మన జనసంఖ్యను బట్టి చూడగా 30,000
మందిలో నొక్కరికయిన ఆంగ్లవైద్యవికీర్తిని దొరకుట దుర్ల
భమని యొక్కకొనక తప్పదు. ఒకప్పుడు ఏవల యభిప్రాయ
ము ననుసరించి 80,000 మందికి మారుగా వేయిమంది కొకవై
ద్యుని చొప్పున నిర్ణయించినను ప్రస్తుతము వైద్యమునకు దొర
తనమువారు చేసిన కష్టమునకు కనీసము ముప్పదిరెట్టిక
ష్టమును జేయవలసివచ్చును.

నేనుండి మిక్కిలి ప్రానికతోపనిచేసి క్రొత్త వైద్య
కళాకాలములను క్రొత్త వైద్యకాలములను నిర్వాహముజేయుటకును,
తత్ఫలములు జనుల కనుకరములు లగుటకును నెంతకాలము
బట్టునో మీరే యూహించుకొనవచ్చును.

ఇంతియగాక, రాజాపు ఆంగ్లవైద్యభివృద్ధిని నమ్ము
కొని ఇతరవికీర్తిభావములను తవలిజేయు మని ప్రజలకు
బోధించినవో, నెంతసయంజనముగా నుండునో మీరే తెలియ
గలరు.

అదియట్లుండ, బాల్యము నుండియు, అభ్యాసములే,
జీవితకర్మమునకును, కష్టపాపానుభవమున, శిరోస్థినితలు
కును అనుకూలమైన జేయువైద్యమును విడిచి, పాశ్చాత్యుల
యావరవిచారముల కనుగుణమైన ఆంగ్లవైద్యమును మన
జేయుటలంబించెదరని నమ్ముటకష్టము (పాశ్చాత్యులవైద్య
విధానములయొక్క తారతమ్యమెట్లున్నను, పాశ్చాత్యవైద్య
ముల గాత్రాధికకాంతిని కలుగజేయును గాని, దీర్ఘవ్యాధు
లను క్రూరవ్యాధులను మొదలుగ నశంపజేయకాలవనెడి య
భిప్రాయము అభివృద్ధినియొక్క మనములందు నాలు
కొనియున్నది.

ఆయుర్వేదమునకు మరయురాయాశ్చర్యము చేయవలసింది.
ప్రకృతిమనన కలన్నియును స్వయంభువులనియును క్రమ
క్రమముగా అవధిభావమును బట్టియే పద్ధతులలోనికి జేరడి
ననిగాని పరిశోధనలయలమున గాదనియు, ఇట్టిఅనుభవనిర్ధ
మకు పద్ధతులతోగూడిన దగుటచేతను, పరిమాణప్రామాణ్యము
లేకపోవుటచేతను ఆయుర్వేదము నిర్వికలాత్మము చెప్పవల
కునుపడదని చెప్పుచున్నాను.

ఆంగ్లవైద్యమునకు రోగనివాసమునకును, నివార
ణమునకును, రసాయనకాశ్రమము, కారీరకాశ్రమము, క్లియిసి
ధారకమును తోడ్పడుచున్నవనియు, ఇట్టిసహాయము ఆయు
ర్వేదమునకు లేకపోవుటచే రోగనివృత్తిభావమునకు ఆధార
ములు లేకనను మరయుక యాశ్చర్యమునకు ఆయుర్వేదమువై
జేయవలసింది.

ఈవై జెప్పబడిన యంశముల నిశ్చయముగా గాని
యీక్రింద జెప్పబోవు వానివలన తేటపడగలను.

ప్రస్తుతమున ఆయుర్వేదము అభివృద్ధి పొందునపుడు
కారీరకాశ్రమము, రసాయనకాశ్రమము, మున్నగుగల కాశ్ర
మములను ఉపాంగములుగా గలిగి కాశ్రమముగా పరిగణింపవల
కుండెను. జేదములకాలము నాటికి, మూలకలయొక్కయు
నితరకష్టపులయొక్కయు మాపగుణభావమున సామాన్య
ముగా గాక, విశేషముగా సంపాదించి మూలకలను గణముగా
గా నేర్పరచి, జైవధమలక్రింద వినియోగించు చుండెడి
వారు. ఋగ్వేదమునందు తొమ్మిదవ యంశములో సోమలక
రసమునదీయు విధానమునను, అందుపరచుకొంచెను పాత్రా
దిసామగ్రియు విప్రులుగా వర్ణింపబడియున్నది; ఇంతియ
గాక సోమలకరసమును పులియబుడజేయు విధానమునను,
పులియబుడవల గలరు నమ్మమునను గూడ బాగుగా గృహిం
తిరి. ఆకాలముందు ఓమధులుగల స్థలమును నిర్మించి, సదా
వానిభావమును సంపాదించువాడే వైద్యుడని మగడింపబడుచుం
డెడివారు. మరియు, ఆర్యులు కారీరకాశ్రమమునకును సం
పాదించి, క్రొత్తవికీర్తిలనుగూడ జేయుచుండెడివారు. దీనినిబట్టి
కాశ్రీయజులను జేదకాలమునాటికి యభివృద్ధిజెందియుట
విశ్చయమగుచున్నది. సుక్రక గ్రంథమునందు, మృదుజ్వర
మును జేయుపద్ధతియు, అజ్వరమును నున్నయునుజేర్చి దాని
తీక్షణజ్వరముగా మార్చువిధానమును జెప్పబడినవి. మృదుజ్వర
మునకును తీక్షణజ్వరమునకును గల భేదము ఆగ్రంథమునందే
బోధింపబడియున్నది. లోహపాత్రమునందు తీక్షణ జ్వరము
ను తయారుచేయుటకుగూర్చి అందు జెప్పబడినపద్ధతి సవీన
కాశ్రీయవిధానముననుసారముగానే యున్నది. దాని వికను
నవీనముజేయుటకు ఆవిధానమును సంస్కరింప నవసరములేదు.
ఇప్పటికిని తీక్షణజ్వరము లోహపాత్రలయందే దిగువతి య
గుచున్నది. పానీయభాగములకు రసాయన కష్టనిర్వాహ
ముం దెట్టి నైపుణ్యము గలవో సుక్రకమునందలి జ్వరపాత్రప్ర
కరణమునుబట్టి చెప్పవచ్చును.

7-వ శతాబ్దమునకును, చరక సుక్రకాదిగ్రంథముల
ననుసరించి మూలకలతో నావధముల తయారు గాబడు
చుండెను. అటుపిమ్మట పరిహర శతాబ్దమునందెయు లోహ
ములతో తయారు గాబడిన యావధములును ను
పయోగింపబడుచుండెను. రసముతో
జేయబడిన జైవధములు ఆయుర్వేదవైద్యులు 11 వ
శతాబ్దారంభమున వాడుకలోనికి దెచ్చిరి.

రసవర్షణిక (black sulphide of mercury) గ్రహాశీ
రోగమునకు విషాకృతమని చక్రవర్తియందు జెప్పబడినది.
యూరపుఖండమున యీరసవర్షణిక 17 వ శతాబ్దము నరకును
కనగొనబడలేదు. 12, 13 శతాబ్దములయందు భారతీయులు
సంపాదించిన పరిశోధక రాసాయనికభావము నాకాలమున
వచ్చుచుండెను. రాసాయనికభావమునకు ఆనేకరెట్లెక్కువ
యని, రసాద్భుతము, మొదలగు గ్రంథములవలన తెలియగలను.

మయూరతుత్తమునందు రాని దీయులయును, రసక
మునందే తుత్తి నాగమును దీయులభావమున, లోహములను
మంటలో బెట్టివత్తును ఆమంటకు గలిగెను రంకులభేదముచే
వాని కేర్పరింప గలగు నుపాయములను, మనప్రాచీనవైద్య
గ్రంథములనుండి నినుమరము మార్పుచేయుచే నవీన కాశ్ర
మము నిరాక్షేపణగా జేర్చుకొనవచ్చును. ఈభావము వారికి
గలుగుట ప్రయోగములయలముననే గలిగిన దనుటకు ఈ
నిశ్చయములే తార్కాణము. ఇంతియగాక ప్రాచీనలకు
ప్రయోగప్రామాణ్యమునందు గలయావధము రసేంద్రులంతా
మరి గ్రంథాగ్రయొక్క ఈక్రింది వాక్యములవలన తెల్లము
కాగలదు.

“నేనుపండితులవద్ద నేర్చుకొనిన విషయములలో నెద
ర్వనూర్వకముగ పరిశీలించ గలిగిన విషయములను మాత్రమే
నిగ్రంథమునందు జేర్చితిని.”

మనజేశజనం దిట్టి ప్రయోగపూర్వకకాశ్రమము
ప్రాచీనమునందెయు వచ్చుచుండగా విశాఖాంధము 17 వ
శతాబ్దము తరకును దిట్టి విద్యుత్తము ప్రారంభము కాలేం. కను
కేనే ఈ జేశజనండు రెండు మూడు శతాబ్దముల క్రిందటితర
కును పాశ్చాత్యజేశములయందుకల కాక రసాయనకాశ్రమము
మున్నగుకాశ్రమముల విశేషముగా నిర్ణయించెను.

ఇట్లు దినదిన ప్రవర్ధమానములగుచున్న కాశ్రమములు
క్రిస్తుకమునకు కొన్ని శతాబ్దములవచ్చుచు, ఈశత్రు జేశజ
నము యవంజేశమునకు కొనిపోయి క్రిస్తుకమునకు చరక
సుక్రకగ్రంథముల అంబ్రియచే భావూతికరములకీ త్వగాగా
విశాఖాంధమునకుచూడ వ్యాపించెను. పాశ్చాత్యకాశ్రములు
గ్రంథస్వీకరణముతో సుతుష్టిబొందక ఆయుర్వేదవైద్యులకు
తమ రాజధానిలకు రప్పించి వానివైద్యకళలమును మెచ్చి
వారికి తగునవ్యాసములను జేయుచుండెడివారు.

ఇట్లు మనయుయుర్వేదము జేశాంతరమును పూజించ
బడుటయే గాక మనజేశజనండుచూడ విశేష వ్యాప్తి జే దెను.
జాతగాజుల కాలమునందు, తక్షశిలారకులను స్థాపించబడిన
సర్వకళాశాలలో ఆయుర్వేదము గరవబడుచుండగాక జేశయం
దక్కడక్కడ చికిత్సాకాలములకు నిర్వాహకులు మనకంక
రకును దెలిసినవిషయమే. ఈచికిత్సాకాలములకు మనముల
కేకాక కుపులకుకూడ రోగవికీర్తిని చేయవలయుండెను.

ఒక్కజాతరాజులనీల ఇతరరాజులవలనగూడ వై
ద్యకాలానిర్వాహము గావించవలయుండెను. దీని క్రింద నచ
ర్వనములు కావలయుండెను యెట్లవలసింది.

11 వ శతాబ్దమున పోలవంశపు రాజులు రాజ్యము
జేయుచుండగా వైశ్యమానవుడనువాడు, జగన్నాథగుంటప
మను నొక్క భవము నిర్వాహముగావించి యాయు జేదపాత్ర
కాలకు, కాశ్రమకాలము, నేర్పరచి అదభివిద్యుత్తు
యంతయుగాగ్గమై వీరసోల నకు చేరి నొకవైద్యుల
నేర్పరచి, వానియందు 15 గురవోలను నిర్మించి చికిత్స బొం
డుకుట దగినసగుపాయములు చేయించెను. ఆవైద్యులకు
మతపారంభముగా వచ్చు వైద్యకుటుంబములలోని యొక
వైద్యకాశ్రమకీర్తిను వైద్యునిగాక, నొక శత్రువికీర్తిని,
మూలకమును దెచ్చుటకయి యింత నొకరకు, జైవధా
వారాది కచార్థముల నంది ముట కిద్దరు గానుటకు, ఇతరరి
చారకులకు నియమించెను. దీనినిబట్టిమాత్రము ఆకాలమునాటి
వైద్యవ్యాప్తివిధానములు, ఇప్పటి వైద్యవ్యాప్తివిధానము
లతో సుపోల్చదగి యుండుటయే గాక కొన్నివిధముల ఇప్పటి
విధానముల నతి శయించి యున్నవని కూడ
జెప్పవచ్చును. ఎట్లు, ఆకాలమునందువలె పాతకాలములకొకై
నిర్మించబడిన వైద్యశాలలు ఇప్పుడెచ్చుటకు గానము. ఇప్పు
డిప్పుడు విద్యార్థుల ఆరోగ్యమును పరిశీలించుటకై వైద్యుల
నియమించుటకు మనజేశజనండు కొన్ని స్థలములలో ప్రయత్న
ములు జరుగుచున్నవి.

ఆంధ్రజేశజనండు దిట్టి వైద్యులవారమున్నటుల నిట్టి
వల దొరకన ముక్కపురపు కాననములవలన తెలియగను.

1261 సం॥రమున గణపతితీర్థుని తమమైయుగు రుద్ర
మతేని యను నామకాలమున నొక సాధారణవైద్యకాలయే
గాక యొక ప్రవేశవైద్యకాలమున నిర్మించుటకు భూదా

3) క. వట్టాభిరామయ్య, కార్యదర్శి.

అమీర జయిద్ గారు అమీర ఫయిజుల్ గారి
యొక్క ప్రయత్నాల ప్రకటించి వాటి ప్రకారము నడచుకొనుచున్నా
రని తెలియచున్నది.

కట్టు వీరవరపు విజ్ఞాపనము.

అందఱు, డిసెంబరు 19:— జనరలు బ్రౌన్స్‌కుగారు
తైమ్స్‌పత్రిక కోకలేఖన ప్రాయము మొదటిమొదలు
ద్రుమానందు మృతినొందిన వైద్యుల జ్ఞాపకార్థముగా (బ్రిటిషు సై
నికుని యావమానన, భారత సైనికుని యావమానన రెండుకలా
విగ్రహములను కట్టువద్ద నిర్ణయము అవసరమని నూచించిరి.

బ్రిటిషుదిగుమతుల నిషేధించుట

అందఱు, డిసెంబరు:— ప్రజలసభలో నొకరికి క్రతువు
త్రమిచ్చుచు నర్ అల్లండు గడ్డినుగారిట్లు చెప్పిరి:— సా
భారణ సమయములందు తెప్పించు దిగుమతులను కొన్నిటిని
అపొమ్మరించుటకు గవర్నమెంటువారి కధికారము లేదనెను
న్యాయమూర్తి కాంక్షిగారు చేసిన తీర్మానముపై క్రతువు
వారు అసలుచేయ నుద్దేశించుచున్నారు. ఈ లోన ఆయాసర
తులను దిగుమతిచేయుట కంగీకరింప వలసి న ద ని పోర్టు
ఉద్యోగములకు క్రతువు లేకుండదని. క్రతువుల సభ లో
కాంక్షిగారి తీర్పు బలపడు నేని 1920 వ సంవత్సరములో నొక
చట్టము ప్రవేశపెట్టుటాకర్షణ. దాని ప్రకార మిదివరలో
దొరతనమువారు కొన్ని దిగుమతులను నిలిపివేయుటకు వారిని
కక్షింపనూడదని కాసింపబడును. న్యాయమూర్తి కాంక్షిగారి
తీర్పు స్వతంత్రతకులకు చాల సంతోషము గలిగించినది.
నర్ బాను వైదునుగారి నొకరు సందర్శించగా నీ బహిష్కర
ణపద్ధతి పూర్తిగా తొలగింపబడి నని చెప్పిరి.

రెయిల్వే సమైక్యము.

అందఱు, డిసెంబరు 18:— రెయిల్వేసమీపారల నాయ
కులు నేను నర్ ఎరిక్సు గడ్డినుగారిలో చాలయార యులో
చించిరి. గడ్డినుగారు చేతములను స్థిరత్వము చేయవలయు నను
సూచనలను వారి కప్పించిరి. వాటి నా నాయకులు రెయిల్వే
సమీపారల తీర్మానార్థ ముంపెదను. క్రొత్త సంవత్సరము నరికి
పరిపూర్ణముగ సమాధానము జరుగు నని భావనుగారు కలం
చుచున్నారు.

మిలిటరీ పోలీసును మాట్టడించుట:—కర్నాటకగవర్నమెంటు
మాఖ్యకార్యదర్శి యిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. డిసెంబరు 8వ
తేదీన టిఫిన్‌పాగు మిలిటరీ పోలీసు స్థానమును కొందరు ముట్ట
డించిరి. అంతకంటె నేమియు తరువార జరుగలేదు. మాట్టడిం
చినవారిలో నైదుగురు చనిపోయిరి. అల్లరిగాండ్రు ఒకకాలీ
గుడిసెను తగులబెట్టి నాలుగు కంచరగాడిదలను ఎత్తుకొని
పోయిరి. తరువాత వారిని పోలీసువారు తరిమివేయగా చీనా
వారి యధీనమునందుగల ప్రాంతమునకు వారిపోయిరి. ఆలోబ
నభోమ, టిఫిన్‌పాగు ప్రాంతములకు ముగ్గురుకల తెలిగ్రాఫ్
తీగలను నార్వనేకట్టయొక్క సరికివేసిరి. అట్టణము చీనాక
శత్రుసరిహద్దునకు 48 మైళ్ళదూరములో నున్నది. అల్లరిగాండ్రు
తచ్చి వివిధప్రాంతములలో నల్లకబేయగురుని వదలిగనుండుట
చే క్రమిహద్దుప్రాంతమును సైనికులు సంతరించు చున్నారు.
మిలిటరీపోలీసు సిబ్బందియే నక్కడ కాపుండినను వారికి మ
దత్తుగ సైనికులను నిలువజేసిరి. మూడవతేదీ తరువాత నల్లరిగాం
డ్రెయరు సరిహద్దుకదాటి యిరవలకు వచ్చియుండలేదు. వా
నుసంస్థానములనుండి నీయల్లరులు జరుగుచున్నవి. అవి సరిహ
ద్దుప్రాంతములో చీనాకెత్తున గలవు. బర్మావారిదకు వీరకం
తకును కారకులు. వారు లేచిపోయి అక్కడదోరి దానిసరికను
చేయించుచున్నారు. చీనావారు మాఖ్యప్రాంతములకు సైనికు
లను వంపించి మనకు తోడ్పడుచున్నారు. తెలిగ్రాఫ్ తీగల
కు మరమ్మత్తు చేయుటకు వారు యత్నించుచున్నారు.

అనకాపల్లి విక్టోరియా జూబిలీ చూపులో 22-12-1919 తేదీ
మధ్యాహ్నము 8 గంటలకు అనకాపల్లి పురజనుల సభాతీర్మా
నము:— ఈ పురజనులకు ఈ మహాకాలములో కేవలము
అర్పణ రంగును విజృంభణము మాత్రమే సంతోషములనుండుట
చే లేదనెదము అధికభాగముల భవనవృద్ధులను పొందుటయేగాక
అద్భుతరంగులను జనించి మరణసంఖ్యనుండ ఆశ్చర్యకరము
గా పెరిగియుండుటపట్టి క్రస్తుతిం గోదావరి, కృష్ణా, గంగా
జిల్లాలనుండి విజృంభణము తెప్పించుకొనుటకు యిదివల కుండు
నట్టి నిరోధములను రద్దుచేయించి మన మనుభవించుచుండు
అసంఖ్యాకములను కోచనీయములను బాధలను తొలగింప
వలసినదను మొదలె వయంకము లుపూర్వ నాపూర్వముగా శ్రీమ
దాగ్రామ గవర్నమెంటువారికి శిక్షితపూర్వముగా నొక ప్రార్థ
నక్షత్రము సంపించుటకు తీర్మానింపబడి తీర్మానార్థముగా వెన్
మన్ సబుపోస్టుమేన్లు ము. రా. రా. బామినెత్తిలింగాచారి
గారికి పూర్ణాధికార మియ్యబడినది.

నెల్లూరు

(విశేషమునవద్దనుండి)

కాలమానము

నెల్లూరు, డిసెంబరు 28:—ఈ నెల 18 తేదీ మంత్రి
వర్గము జరిగినది. రాజులయందు మంచు విశేషముగా జరి
యుచున్నది. భరణ తగ్గలేదు. విజృంభణ యాపాయకు రిక్త
శేర్లు యిచ్చుచున్నారు. తెనాలి విజృంభణ వచ్చుచున్నవి
గాని నెల్లూరు విజృంభణ దక్షిణతీరమున కనుమతి చేయ
బడుచున్నది.

గవర్నరుగారిరాక

చెన్నపురి రాష్ట్రపాలకు డెన్ క్రిలాన్డు విల్లింగ్డెన్ (
భువుగారు ఈ నెల 18-వ తేదీ నెల్లూరు పుర ను దర్శించిరి.
వాటిదినమంతయు విశేషముగ వర్షము జరియుచుండుటచే
సామాన్యప్రజలు వారిని తిలకించుటకుగాని శ్రీవారు సామాన్య
జనులను మాచుటకుగాని పిలువఁజగలేదు. పోలీసువారు గావించి
న దోర్నాట్లు క్షాణనీయములేగాని సామాన్యజనులు బహి
రంగవిధులలో నడచుటకు వదిన యిబ్బందులుకూడ నుండించు
కొనక పిలువెదను. ఆహ్వానసంఘమువారు నెల్లూరు పురవాసు
లకు ఆహ్వానముల పంపుటలో ఆలంబించిన వద్దకు రెంక
మాత్రమును సమంజసములుకావు. యందు కర్మాచునునైన
నుకొన యేలాటి విచర్యలనునకు అవకాశము ఇచ్చుటకుండుటకు
జ్ఞప్తి యిచ్చుచున్నారెదరు గాక.

సినీపాలిటి

నెల్లూరునకు శ్రీ గవర్నరుగారు వచ్చునమయము నమి
సింహుకొలది ముగ్గురిపాలిటివారు బహిరంగవిధులు మరమ్మత్తు
చేయుటకు చాల శ్రమపడినారు. ఇరవనమయములలో కూడ
అట్టి శ్రద్ధమాత్రమందిన పట్టణమెంతయు లాగుననును. ముఖ్య
విధులు తప్ప మిగిలిన విధులు చాలాదృష్టిలో యున్నవని
ప్రాయకతప్పదు. వర్ష కాలములో ప్రజలకుడు ఇబ్బందులు
వర్ణనాతీతములు. పట్టణములోని రస్తాలు పీసనీటిలో నున్న
వనిగత అడ్మిన్‌స్ట్రేషన్‌రెవెన్యూలో నెల్లూరుమండల కరగ్రామీ
గారు కూడ ప్రాసీయున్నారు. గత వర్షమునకు క్రతువును
వారు యొసగిన భవనమును ముగ్గురిపాలిటివారు యంతయుగ
వరువకుండుట చింతించును. ఈలోపల క్రతువునువారు
నెల్లూరు ముగ్గురిపాలిటికి 20 వేల రూపాయలు గ్రాంటు యొస
గిట్లు తెలియుచున్నది. నూతనముగా నెల్లూరు ముగ్గురిపాలి
టికి నియోజితులైన శేర్మేజుగారు గు (క్రియేత. మాదభూమి
నరసింహ చాణక్యగారు తమకు గల అవకాశమును యంత
యొగించి పట్టణము సర్వవిధముల అభివృద్ధి మొందుటకు
పాటుపడెదనని నమ్ముచున్నాడ.

నెల్లూరు కలెక్ట.

నెల్లూరు పులికాయనేర నొకవార్తాపత్రిక త్వర
లో ఆంధ్ర ఆంగ్ల భాషయందు ప్రకటింపబడునని తెలియుచు
న్నది. నెల్లూరు కలెక్టరుని పేరుకు కంటే సింహపురి యని
పేరిడిన యంతయు సమంజసముగా నుండెడిది.

వసతిగృహము.

వెంకటగిరి రాజాగారి హోస్టాల్ను విద్యార్థులకు
ప్రత్యేకవసతిగృహము లేక చాల ఇబ్బందిపడుచున్నాడు.
ఈవిషయమునుగురించి వెంకటగిరి కోక ఆభ్యర్థనము పంపు
కొనినట్లు తెలియుచున్నది. కమిటీవారు యంతరకేమియు
క్రతువులేర మిచ్చినట్లు లేదు కమిటీవారు ఈవిషయమును
గురించి తగుశ్రద్ధ వైకొని సాధ్యమైనంత త్వరలో నొక వసతి
గృహమును యేర్పరుక ప్రార్థించుచున్నాడు.

నూతనపుస్తక భాండాగారము.

ప్రాంత మహానుకేటలో నొక పుస్తక భాండాగారమును
నెలకొల్పుటకు ఈ నెల 21 తేదీ నెల్లూరు ప్రాంతమహాను
కేటలో శ్రీకన్యకాపరమేశ్వరీ కేవలములో నొక సభ
జరుపబడినది. హైకోర్టు న్యాయవారు లగు అప్పకల నుల్ల
వ్యాధ్యాయుగారు అధ్యక్షత వహించిరి. శ్రీ కన్యకా పరమ
ేశ్వరీపేర సాధ్యమైనంత త్వరలో నొక భాండాగారము
ను నెలకొల్పుటకు తీర్మానింపబడినది. ఇందులకు కావలసిన
సహాయము చేయుటకు ప్రాంత మహానుకేటలోని వర్తక శేర్మ
లెల్లరు వాగ్దత్తమొనర్చిరి. ఈభాండాగారమును నెలకొల్పుటకు
గల ముఖ్యోద్దేశము ఆంధ్రవాఙ్మయాభివృద్ధికి పాటుపడు
టయైయున్నది. ఈసత్కార్యమునకు శ్రీబచ్చి వెంకటసుబ్బ
య్యశ్రేష్ఠి; చందూరు వెంకటకృష్ణయ్యశ్రేష్ఠి; ప్రత్తిశ్రీరా
ములు శ్రేష్ఠిగారు, ప్రోత్సాహ మొసగెదనని నమ్ముచున్నాడ.

సింహపురి నుగుగదిలాస సభ:—నెల్లూరు సైన్యవారు
ఈనెల 27 తేదీ రాత్రి పురమందిరమున విశాఖపట్టణము వా
స్తవ్యులకు శ్రీ విశ్రమతేవర్మగారిచే రసించబడిన శ్రీనివాస
కల్యాణ నాటమును వర్ణించుట.

శ్రీకృష్ణమండల గ్రామోద్యోగముల నిర్వహణసంఘ
త్వర సమావేశము యీనెల 28 వ తేదీన గుంటుగూలనగ్రా
మములలో జరుపబడునని యిదివరలో ప్రచురించియుంటిమి.
కాని ఆతేదీకే అరవజిల్లాల గ్రామోద్యోగముల సమావేశము
చెన్నకట్టణములో జరుపబడు ననియు ఆకథకు విశ్వేయవల
సినదని యీనెలమండలగ్రామోద్యోగములలో నుఖ్యులుకొందరికి
ఆహ్వానము వచ్చివందున వారు మనమండల సభ జనవరినెలకు
మాత్రు చేయవలసిన దనియు (ప్రాయించినారు. గవర్నజనవరి ఆ
ఖరవారులలో జరుపుటకు నిశ్చయించబడినది. సరియైన
తేదీలను ప్రకటించుట గారి నానుభవమును దరిమిలాను తెలుప
గలము. —బందాచియ్యన్న.

ఏలూరు గవర్నమెంటు బక్సికల్ కరీకులకు నెండు:—
ఇదివరకు ఏలూరులో వ్యవసాయము వృక్షకాస్త్రము, కారీర
కాస్త్రము, ఆరోగ్యకాస్త్రము వీటికిమాత్రమే గవర్నమెంటు
బక్సికల్ కరీకులసాన మేర్పడియున్నది. ఏలూరు తాలూకా
యలపాధ్యాయులను ప్రయోనింపగూర్చు వాద్యాస్త్రక
ద్యారా పంతుకొన్న మహాజరియిన గవర్నమెంటు కరీ
కుల కమిషనర్ గారు ఏప్రిల్‌లో నెలలో జరుగు గవర్నమెం
టు బక్సికల్ కరీకుల సన్నిటికి ఏలూరును నెండుగా వేర్ప
రచు ఉత్తరపు కారీచేయించినారు. ఇది దరఖాస్తు చేయు
నమయము కనుక తెలిసికొనదగిన విషయము.

చెన్నపురి ఆంధ్రసభవారు

1919 డిసెంబరు 25 వ తేదీ గురువారము
సాయంత్రము 5-30 గంటలకు

చిత్రనళియ

నాటకమును

విక్టోరియా పబ్లిక్ హాలులో

ప్రదర్శన మొనరింతురు.
బళ్లారి టి. రాఘవాచారి బి. ఏ., బి. ఎల్
గారు బాహుళిక వేషము ధరింతురు.

నళ, దమయంతీ నుదేవపాత్రలు ఆంధ్రనాటక
పోటీ వ రీ క్ష యం దు వలేకములు పొందిన
మ-రా-రా-శ్రీ నెల్లూరు నాగరాజరావు గారు,
శ్రీనివాసాచార్యులు గారు, రామకృష్ణయ్యగారు
ధరింతురు.

శ్రీ నెల్లూరు ఆంధ్రభాషాభిమాని

సమాజమువారు

వీరత్నమాభివృద్ధులు (మహాపాధ్యాయ)
బ్రహ్మశ్రీ, వేదము వేంకటరాయ శాస్త్రిలవారిచే
రచియించబడిన

ప్రకాశకుద్రీయము	తే 26-12-1919	ది
బాబ్బిలియధము	,, 28-12-1919	ది
ఉష	,, 30-12-1919	ది
శాకుంతలము	,, 2-1-1920	ది

అను నాటకములను

బెజవాడ మైలవరము ధియేటరులో

రాత్రి 9-30 గంటలకు ప్రదర్శింతురు.
కొ. వెం. వరద రావు, సహాయకార్యద్రష్ట.

మోహిని ప్రేలము:— శ్రీ పురుషులు వాడు
టకు యోగ్యమైనది. మొదలుకు చలువజేయును.
వెండుకలు చాలకుండును. వెండుకలు నునుపు
జేరును. నువాసనగలిగి యుండును. 0-12-0
అమృతాంజనం డిపో, 6, తంబుకెటిసిద్ది, మద్రాసు.

బెజవాడ

(మా స్వకీమనిలేఖరి యొద్దనుండి)

కంప్రలు

బెజవాడ, డిసెంబరు 22:— ఈ నెల 15 వ తేదీనుండి కంప్రలు బాధ చాలాగా ము క్తింది. మాలివాళి కట్టము నందు చేసినందువల్ల వచ్చి సామ్యంతో నిజము కొనకొని తీసికొనిపోవుట ఇదివరకా దుస్తరముగ నుండెడిది. అటు బాధించెడు రోగిలకు ఈ పనినుండి తొలగించిరి. అందుచే బీద బతుకులు చాలాగాంతి చిక్కినది. హెచ్చుధరల ఆకలచే భాగ్యము నిజమనెడి సెద్దరహితులకును, సామాన్యమున కంప్రలు కంటకుమయ్యెనుగాని జనసామ్యము కంప్రలుకలన లాభము పొందిరిని చెప్పవచ్చును. గుంటూరులోని ధరలకున్న బెజవాడలో ధరలకున్న బస్తాకు 45 రూపాయల వ్యత్యాసముగ నుండెను. అందుచే బెజవాడవారు కంప్రలు చాల బాగుగ నమ్మి దని గుంటూరువారు కంప్రలు తేలికారనిన నామ హెచ్చుధరలకు వియ్యమును కొనకలసివచ్చె నని స్పష్టమిందిరి. గుంటూరువారి తరితాపమును, బెజవాడవారి సంతోషమును గుర్తెగిన కొంత వెంటకుమయ్యె కంటకుగారు కంప్రలును గూర్చి క్రొవ్వించుటకు కారణము లయ్యెను. మరయొక సంవత్సరము కంప్రలు ఉండునని ప్రదర్శించుచున్నది. అది నిజమైనచో గత సంవత్సరము ఈ ఉద్యోగమును చేసిన కష్టములను ఈయేడు దిద్దుకొనెదరు గాక.

ఎలెక్ట్రిక్ బీదము.

బెజవాడలో బెట్టు అందుకంటెనే విద్యుచ్ఛక్తి యంత్రములను నెలకొల్పటకై ప్రభుత్వమువారి యనుమతిని పుచ్చుకొన్నారు. ఇందువలన భవిష్యకు సౌఖ్యము రావచ్చును గాని బీదజనులకు మాత్రము కష్టము కంప్ర ప్రకగును. మ్యూనిసిపాలిటీవారు రోడ్లకు ఈ క్రొవ్వించే నెలకొనెదరు. అందుకయ్యెడి సామ్యము పట్టుటనే నమూనాచే నెదరు. ఇదివరకే నీటివచ్చు వస్త్రాలు చెల్లించుటకు ఆకస్థమవుచున్నార. కొద్ది తీర గాంధ్రు హెచ్చుతగ్గెలను ఇచ్చెనట న్నవారు. ఇప్పటికే మద్రాసు కంటె బెజవాడలో అద్దె బాధించుచు. వైగా ఇచ్చుచు ఈ పన్ను కూడ పడినచో నీర ఆవస్థ చెప్పుకలసివచ్చెను. దీనికంటె అత్యవసరముగ నురుగు కాలువలను బాగుచేయును తని కారవసి యున్నది. బాధలకంటె దుర్గభవమున్న, విద్యుచ్ఛక్తిపము అన్న- అసా! ఏమి అందను! బెట్టు అందుకంటెనేవారు గాక అతని నమాకారసంఘవద్దటిలన నెరవేర్చుచో పురజనులకు చాలలాభము నేరూరునని పలువురభిప్రాయపడుచున్నారు.

మ్యూనిసిపాలిటీ

అంతఃకలహములచే మా మ్యూనిసిపాలిటీకి అనేక విఘ్నము వచ్చెను. ఇంతకంటె చిన్న మ్యూనిసిపాలిటీలకు చెరువకొను ఎన్నుకొనెడి అధికారము చాలాకాలము క్రిందిట వచ్చియుండెను. మామ్యూనిసిపాలిటీకి ఎన్నుకొన అధికారముండ లేకము మీద తనవచ్చుచున్నా చైరమనుగ ఏర్పాటుచేయబడెను. చిట్టదివరకు మాకు ఎన్నిక అధికారము వచ్చెను. 17 మంది గల కమిషన్లులో 12 మందిచే దిన వ మీ వెంకట నాను మంత్రి రావు కంటకులు గా అ ఎన్నుకొన బడిరి. వీరు 4 దినములక్రిందట చార్జి పుచ్చుకొన్నారు. నిన్నన వీరి గౌరవార్థ మొకవిందు జరిగెడి. ఇంక రెండుమాడువిందులు జరుగునని వినుచున్నాము ఇదివరలో చెరువకొగనుండి కోర్టు వస్త్రాలు చక్కబరితి యుండిరి. స్వామిశేషక వినుచున్నె మీరుక్రొవ్వ తీసికొనుట అవసరమైయున్నది. ఇదివరలో కమిషన్లులో అంతఃకలహము లెక్కువయ్యెను. ఈపర్యాయము ఆలాటి విఘ్నము లేకుండునని సమ్మతించుచున్నాము. కమిషన్లు వారి యనుమతిని బడసి ప్రతి పనిని చేయుదు నని మామంతరి రావు పంతులుగారు గట్టిగ చెప్పవచ్చును. వీరియల చేయుదురేని అతికాలముననే మామ్యూనిసిపాలిటీకి మంచిపేరు వచ్చుననియు, అంచేత మామంతరిరావు పంతులుగారికి పేక్షప్రతి మలు చేకూరు ననియు విన్నవించుచున్నాను.

మొలకరం కంటె

మొలకరం ఒంటిందారులకు క్రొవ్వినాపాతయ్యెరావు బహద్రుగారిచే స్థాపించబడి పోషించబడుచున్న నాటక సమాజమువారి భ్యాతి తెలుగుదేశమందంతటను వ్యాపించి ఁది. వక్రగాను ప్రాదరావాడ, బరంపురం కట్టణములనుండి ఈ నాటకములను చూచుటకు జనులు మారుచున్నారనిన చో ఈ నాటకముయొక్క ప్రఖ్యాతి వెల్లిది యగుచున్నది. వ్రాతపడి వస్త్రాపహరణ నాటకమును కన్ను

లారచూచినగాని తనివితీయదు. విడుదలరావనీతి, వికర్షణ ధర్మ మార్గము, వ్రాతపడిచూపకంతులము, భీమునిర్జయము, ధృతిరావుని చూడటము, విని సంతోషించవలసినదేగాని (వాసిన బోధపడవు. బెన్టీ గంభీరకవ్యాసము, లెలకు సంతకము ఈ నాటకరంగమున ప్రదర్శనీ నుముగ రచించిన ఆవిష్కరణు ధన్యదని చెప్పవచ్చును. ఇక సావిత్రియను చెప్పనక్కరయే లేదు. సావిత్రి, ప్రంథక రమ్యోక్త సామర్థ్యము, నాటకరంగము యొక్క ప్రాశస్త్యము యమలోక బాధలు సావిత్రియొక్క పాత్రక్రొవ్వించుచు కొనియాడబడుచున్నది. ఈ నాటకముల మొలకరమున నెన్నటికిని ముత్యము తు పిలు లేదు. జమిందారులకు శ్రీరామయ్యారావు బహద్రుగ జమిందారు గారు, ఈ నాటకములములమున బ్రావ్యుభక్తిని జనులలో నెలకొల్పియును ఎంతయు ప్రశంసించును. నాటి నవాదుల వాదమును నాటకరంగమున సమయానుకూలముగ బోధించుట చే పీడితకాశీమాను కల్పిడియగుచున్నది. ఇక్కలమున నాటకముల ములమున నీలాటి సత్కార్యములు చేయవచ్చు ననుటకు ఈ నాటక సమాజము దర్శకము.

Uncorrected Latest Telegrams.

[REUTER'S]

LONDON, December 19. Mr. Montagu replying said, he agreed with every word that H. H. Agakhan had uttered about Turkey. Every one responsible for Turkish Peace must be thoroughly aware of the Indian, Hindu and Mohammedan opinion. Whatever Turkey's fate might be, nothing could destroy the vigour of principle behind the common purpose of the Moslem states of the world. (Cheers.) Referring to the Punjab situation Mr. Montagu pointed out that the riot had loosed retaliatory machinery which ought to be a warning to those who whatsoever the provocation, transgress law and endanger order. He invited young Indians present to imagine themselves as a general whose duty it was to restore and preserve order, with no time for consultation or discussion and upon whom the safety of Indian and European depended. Montagu pleaded that they should await facts, after which it would be Government's duty to do two things, first to ful the proud task of giving His Majesty's Officers all support to which they were entitled and secondly to vindicate in worlds eyes the justice and honour of British rule. Mr. Montagu said he failed to understand complaints regarding information, which had reached Great Britain. It was decided to have impartial authoritative enquiry when the incident occurred. Complete results would be published after which any necessary action would be taken. Referring to India Bill he implored the Indians not to start picking holes in it, but to get the best from it. India's path to full Self-Government was merely a matter of time, entirely depending on Indians themselves. Under the present Bill they could make good and he was certain that when they claimed further rights in due course by virtue of past experience, they would receive wide welcome and history would show that India had grasped her opportunity and had won the status of Self-Governing countries among the Nations of world.

LONDON, December 18.

It is reported that Lord Kilmerbrook will assume his duties as Charge Desaffaires in Berlin at the beginning of year.

LONDON, December 18.

Copenhagen. Ogrady Litvin off negotiations for exchange of war prisoners have been broken off.

LONDON, December 18.

Share holders have confirmed the sale of horrooksee.

LONDON, December 18.

Information from all available sources including both the Government Whips negatives the rumour of contemplated dissolution in February.

LONDON, December 18.

Lord Dalmeney has been granted divorce.

[Associated Press.]

LAHORE, December 23.

The Military special which on Sunday morning last broke in half when on a long incline near Karyala arrived at Lahore contomment west at 5 P.M. on Monday evening conveying two companies of queens Own Sappers and Miners. 22 Indian ranks were removed to the hospital, more serious cases having been despatched to the hospita at the time of the accident. Officers on the train declare that the number of injured was miraculously low.]

LAHORE, December 23

On Monday C. A. Heymerdinguer submitted in the court of Mr. R. Pronter, Special Magistrate. Lahore, in connection with the allegations made against him of having received two bribes of Rs. 1,000 each on February 28th and April 16th 1911 that it was impossible to give full and satisfactory reply to the allegations as the prosecution had failed to produce all available evidence necessary for his fair trial and he also alleged that important documentary evidence had been withheld and that important witnesses had quitted the jurisdiction of the court, while the cross-examination of several important witnesses who had given evidence had not yet taken place. The accused emphatically declared his innocence and protested against the charges brought against him. He assured that he had contravene no official orders and had shown favour to nobody. His rigid adherence to duty had made him mann enemies and he became the

victim of organised conspiracy to fabricate false case. He claimed that the prosecution had failed to establish any prima facie case, that the material evidence on record was that of professed accomplices and that their evidence was uncorroborated by any independent reliable evidence documentary or otherwise. The Court fixed January 5th for the cross examination of the prosecution witness who had not so far been examined.

LAHORE, December 23.

A large number of delegates and visitors are arriving at Amritsar daily. Madras delegates and Mr. Jinnah are arriving tomorrow by Bombay mail. Pundit Motilal Nehru and Hakim Ajmal Khan, President-elects of the Congress and the League will receive a joint reception on the 25th afternoon.

BOMBAY, December 23.

In the course of his speech at the annual gathering of the Agricultural College at Poona, Sir George Lloyd, Governor of Bombay said:—The great war has left its mark on the history of agriculture as on every other part of our daily life. High prices, increased wages, change in the standard of living which are gradually coming about and the present increased demand for all kinds of agricultural products have a profound influence upon the life of the farmer and the landowner. All are beginning to realise that old methods must give way to new and new systems must be adopted to meet with the new conditions throughout the world an ever greater interest is being paid to the development of agriculture and it is increasingly being recognised what enormous potentialities there are in this fertile country of yours not only in the more scientific and intensive exploitation of the present cultivated land but in the gradual development of vast areas which still remain untouched and in harnessing the forces of nature to the use of men and in order to bring about these great reforms, the service of a highly trained and enthusiastic body of agricultural experts is a prime necessity. It is hardly necessary for me to point out to you what great chances lie before your agricultural Tradustes in the near future. You are wanted to man the agricultural departments of the country, to take part not only in the spreading of new knowledge which you have already obtained but also in solving by research work new problem and new developments which continually arising. In conclusion Sir George announced:—You will be glad to hear that the Government are sanctioning increased grants for agricultural education in their next Budget and it is proposed to establish at least six new agricultural schools during the next 12 months. I am confident that students of this College will so profit by the education and experience they have gained that the Governments task of spreading agricultural education throughout the Presidency will be materially assisted by them.

DELHI, December 23.

After a short recess during Christmas holidays the Indian Sugar Committee will reassemble in Calcutta on the 4th January for a tour in Assam and Bengal. On conclusion of this tour they will proceed about the 21st of January to Burma returning to Calcutta about the 15th February. The tour on Southern India will then be undertaken including visit to the Madras Presidency and to His Exalted Highness the Nizam's dominions between February 18th and March 15, to Mysore from March 15th to March 22nd, and the Bombay Presidency from March 23rd to April 5th. The committed movements after this are uncertain, but it is probable that a short return visit will be paid to Bihar from Bombay with a view to further investigating the possibilities of Cya, Shahabad and Purnea districts after which the Committee will proceed to Simla.

The official value of a rupee is raised to 4 free 33 centime by order of H. E. the Governor.

తామర తైలము

తామర, తీట, గజ్జి, మంచిముందు

దట్టి 1-కి అ. 6. 12-కి రు. 8-12 10)కి రు. 25.

చికిత్స:—పురుగుల జంపి చెడిపోయిన చెర్వునును మంచి స్థితిలోనికి తెచ్చుట అయ్యున్నది. ఇందులకు చేయవలసిన కైద్యము:—1. మందు లోచర్వులలోనికి పోవు యును. 2. పురుగుల జంపు మందును నాడవలయును. 3. పురుగు తిరిగి పుట్టుకుండ జేయవలయును.

గుర్తులు:—దురద, ఉంగరములకంటి చుట్టు, పొక్కులు, రసికాయట, వెండ్రుకలు ఈడిపోవుట మొదలగునవి. కొంచెముగా తీతి. కరీరమంతట వ్యాపించి విడిచిపెట్టి ఈ తిర్చుచును.

మా తేలుమందు అన్ని మందుల కంటె మిక్కిలి మరుకుగా పనిచేయును. నెల 0-8-0.

అమృతాంజనము డిసా - బొంబాయి, మద్రాసు.

ఆత్మజ్ఞానా.

కరీరమును విడిచినతరువాత ఆత్మసీతి. కష్టముల నశ్చాకమును గురించిన కాశ్చీయచర్చ గ్రంథకర్త:— సా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. పి. తిమ్మరాజు చక్కని గ్రంథము వెం. 0-8-0. తునెనరు, ఆంధ్రప్రదేశ్ కాకాస్వామియము పోస్టుబాక్సు నెం. 212, మదరాసు.

World's News.

(Reuter's Agency.)

England

Indian Reforms Bill.

Commons Accept Lords' Amendment.

LONDON, December 19. The House of Commons, without discussion, accepted the Lords' amendment to the Government of India Bill after Mr. Montagu had explained that none of the amendment in any way substantially altered the Bill.

No Discussion on Report.

LONDON, December 18. In the House of Lords, the Government of India Bill has passed the report stage with a few drafting amendments proposed by Lord Birkenhead. There was no discussion.

Reception of Bill in India.

Interviewed by a representative of the "Times" Mr. Samarth, Honorary Secretary of the Moderate Deputation, expressed confidence that the overwhelming bulk of intelligent public opinion in India would welcome the Bill and would recognise that, on the whole, it was conceived in a spirit of liberality and courageous statesmanship. Mr. Samarth pointed out that most of the suggestions of the Moderate party had been given effect. British statesmanship had risen to the occasion and had placed India firmly on the road to responsible Government. He was confident that the capacity and wisdom of the Indians would justify and secure a rapid advance to the destined goal.

Government's Alleged Intention.

LONDON, December 18. The Lobby correspondent of the "Daily News" asserts that the Government's unexpected action in dropping the Coal and Anti-Dumping Bill, postponing Home Rule and precluding Parliament before Christmas is the outcome of the intention to rush a general election in February in order to fight labour on the Nationalisation issue. The correspondent points out that the Labourites have planned a nationalisation campaign for January and have threatened a further industrial strike in February unless the principle is conceded.

Coal Shortage in Britain.

Sir A. Geddes's Statement.

Press on the Muddle.

LONDON, December 18. In the House of Commons, Sir Auckland Geddes, questioned with regard to the alleged collapse of the supply of domestic coal, denied that there was a shortage, and said that trouble was due to the lack of transport for which the application of the eight-hours day was responsible. Meanwhile the papers are dwelling in the coal muddle and state that exporters in Wales were alarmed yesterday by the stoppage of co-ships for France, Italy, and Ireland, fearing that an embargo would again be imposed. Inquiries in official circles indicated that the refusal of clearance was due to the precautionary instructions of the Coal Controller and the need of conserving coal for domestic requirements. The Board of Trade announces that the coal output for the week ended December 6th was 4,808,524 tons, the highest since May.

Memorial to Kut Heroes.

General Townshend's Suggestion.

LONDON, December 19. In a letter to the "Times" General Townshend suggests the erection at Kut, of a simple and modest memorial, for those who fell in Mesopotamia, the memorial to take the form of two soldiers, one British and one Indian, with the names of the fallen inscribed on tablets at their feet.

Indian Education.

A Symposium of Views.

LONDON, December 19. At a meeting of the Indian Section of the Society of Arts, Sir William Duke presiding, a Paper was read by Mr. P. J. Hart on Indian Education.

A letter from Lord Meston was read, suggesting the establishment of a great National Trust in which the generosity of India and its friends should be mobilised in order to provide at least a part of the vast funds necessary for wise progress and adequate liberality to schools and colleges in India. It would provide the much needed means by which State aid could be supplemented and private enthusiasm enlisted in directing and influencing educational progress. Lord Meston said, he thought there was room for such an organisation without conflict with the sphere of the Universities or Government and it seemed to him almost inevitable and concomitant with the coming constitutional changes.

Mr. Hartog emphasised the importance of the part of Indian Universities at present.

Sir William Duke emphasised the enormous cost of primary education in India. In the end Indians must pay and henceforth it rested with them to decide whether they wished to pay. He trusted they would.

Disposal of 'River Clyde'.

Proposal as National Relic.

LONDON, December 18. In the House of Commons replying to Earl Winterton, Mr. Lloyd George said that the famous steamer "River Clyde" was lying at Malta very badly damaged. Government had decided that the enormous expense of repairing the ship and bringing her to England was unjustifiable. The Premier promised to consider the notion of preserving her at Malta as a National relic.

Discovery of New Steel.

LONDON, December 18.

The "Daily Mail" states that Doctor Arnold, Professor of Metallurgy in Sheffield University, has discovered a new steel unrivalled in hardness and with cutting powers far beyond those of all existing qualities of high-speed steel.

The Railway Strike.

Standardisation of Wages.

LONDON, December 18.

The Railwaymen's leaders to-day conferred with Sir Eric Geddes, who delivered the Government's proposals regarding wages standardisation, which the leaders will submit to the Railwaymen for decision. Mr. Thomas is hopeful of a complete agreement by the New Year.

Embargo on British Imports.

Govt's Appeal against Judicial Decision.

LONDON, December 18.

Replying to a question in the House of Commons, Sir Auckland Geddes stated that Government had appealed against Justice Sankey's judgment that Government was not empowered to prohibit certain imports of ordinary Peace time trade and the proclamation purporting to do so was illegal and invalid. Sir Geddes said that early next session Government would press on Legislation on the lines of the Anti-Dumping Bill. Meanwhile the Customs would be instructed to allow importation of all articles affected. Justice Sankey's decision was on a test case by the Manchester chemical manufacturers for the seizure of a consignment of Pyrogallol acid. The embargo proclamation was made in June, but the restrictions were withdrawn on September 1st, except as regards materials for key industries. It is the latter restriction which is now declared illegal. If Justice Sankey's decision is upheld in the Lords it will be necessary to introduce a Bill in 1920, indemnifying Government for the seizures of goods under the proclamation. The decision has delighted Free-traders. Sir John Simon interviewed said that the whole embargo system had been blown sky-high.

Troops' Arrival Home.

LONDON, December 19.

The Ex-German liner Huntsgreen to-day landed 1,800 troops from India at Plymouth.

Mr. Montagu Entertained.

Aga Khan's Speech.

LONDON, December 19.

Mr. Montagu was entertained to a dinner at the Savoy Hotel to-night by a distinguished gathering in celebration of the passing of the Government of India Bill. Sir J. G. and Lady Bosc, Sir Hari Singh, Maharajah of Kashmir, Lord and Lady Islington, Sir Amir and Lady Ali, Sir John and Lady Rees, Sir Michael Sader, Sir M. Bhownagare H.C. Wells and Mrs. Naidu, Lord S. B. and Lord Southborough, Lord Meston and Lord Morley sent their apologies for their absence.

The Aga Khan, proposing the health of Mr. Montagu paid a tribute to his indefatigable labours in securing Parliamentary acceptance of the measure. India was greatly indebted to the Joint Committee, particularly Lord Selborne and Earl Crew. The Aga Khan would gladly have seen the reforms more liberal in some respects, but all rejoiced at the triumph which Mr. Montagu had won in making such an excellent compromise.

Referring to the revelations regarding Amritsar he said, India had the fullest confidence with Mr. Montagu at the India Office that the issue could safely be left to British sense of fair play, justice and honour. Referring to Turkey and the Moslem states the Aga Khan said, these questions were as vital to Indian Moslems as, say, the treatment of Utilanders in Transvaal by Kruger twenty years ago. The day had passed when Indians were content to shut their eyes and not exercise an influence upon Asiatic Foreign Policy.

The Hindus had shown deep sympathy and had joined in asking for a generous Peace with Turkey, which would not punish posterity for the errors of a few, who had succumbed to jealousy and threats. He recalled the Prime Minister's assurance of two years ago, that Britain was not fighting to deprive Turkey of her capital or of predominance in Asia-Minor and Thrace. He claimed the policy of Self-Determination was applicable to the Moslem lands of Daghestan and Azerbaijan. He welcomed the Anglo-Persian agreement, and also the changed Anglo-Indian relations.

He doubted whether the majority of the Indian Civil Service would be found to be opposed to Indian aspirations if a plebiscite were taken. He paid a tribute to the services in connection with the Bill of the Viceroy, whom he described as the man at the helm in India "par excellence." Also of Lord Meston, Sir William Duke, Sir Claude Hill and Sir A. Earle. The Aga Khan said that India rejoiced that the Prince of Wales was going to pay it a visit before long, when he would be able to return and assure Their Majesties of the deeprootedness of the acclamation, with which they would be acclaimed in Bombay and Calcutta. He emphasised that further constitutional advance would depend upon Indians themselves.

He regretted that Women's Suffrage had not been granted, but strongly hoped that each provincial legislature would favour the co-operation of women, when this vital question was presented for decision, at an early opportunity.

Russia

Bolshevist Activities.

In Russia.

LONDON, December 18.

It is semi-officially announced that the Bolsheviks are concentrating troops east of Narovo for an impending offensive.

It is stated that amongst the Peace terms submitted by the Soviet to the Baltic States were the breaking off of relations with all States at war with the Soviet and the expulsion of foreign warships from the Northern Baltic.

The Red advance in South Russia has averaged fifty miles during the past week and they are advancing in East Russia unchecked.

The Bolsheviks claim to have captured Novo Nikolaieff with 5,000 men and 52 guns.

France

French Politics.

President of the Chamber.

LONDON, December 19.

PARIS.—The Havas Agency states:—M. Deschanel has been again elected President of the Chamber without opposition. A lively contest took place for the Vice-Presidency and eventually M. Raoul, Perat, Arago, Lefevre, Dupre and Andre Lefevre were elected.

Financial Expenditure.

The Minister of Finance has submitted a financial programme showing that the chief increases in national expenditure are for pensions, railway repairs and renewal increase of salaries and reconstruction of liberated regions.

Redemption of Private Debt.

A Note issued in Paris states that the period of grace allowed to French citizens, who were called up for payment of debts, has been further extended by 90 days pending legislation.

Aviation News.

The greatest exhibition of aircraft ever held was opened in Paris to-day by M. Poincare. The total number of exhibits is about 400. Over 90 per cent of the machines shown are large French Bleriot capable of carrying 28 passengers and Caudron biplanes entirely run with oil petrol, which carry 12 passengers. Apart from a few models, the Show contains only heavier than air machines.

Germany

Scapa Flow Scuttlings.

The German Offer of Reparation.

LONDON, December 18.

PARIS.—"Le Journal" states that, instead of five-light cruisers demanded by the Allies as part of reparation for the Scapa Flow Scuttling, the Germans have offered several large fighting units at present under construction. The Allies have replied that these dreadnoughts and battle-cruisers must be broken up and that no concession is possible with regard to them.

Krupps in Peace Time.

Huge Loss on Year's Working.

LONDON, December 18.

Essen.—Krupps balance sheet for the first time shows a loss, namely, 36 million marks, compared with five millions profit last year. The manufacture of guns having ceased, Krupps are now constructing locomotives and railway waggons, agricultural machinery, and cinematograph apparatus.

A Centralised German State.

Prussian National Assembly Resolution.

LONDON, December 18.

BERLIN.—The Prussian National Assembly has passed a resolution in favour of the German Imperial Government negotiating with the Governments of all German lands for the establishment of a centralised German State.

Austria

Austria.

Allies and St. Germain Treaty.

LONDON, December 18.

PARIS.—The Supreme Council has informed Renner that in view of the agitation of Vorarlberg, Jalzburg and Tyrol for self-determination, the Allies will oppose any attempt, contrary to the St. Germain Treaty, to compromise the political or economic independence of Austria.

Ireland

A Sinn Fein Raid.

For Military Arms.

LONDON, December 18.

At midnight a raid was carried out on Cork station. Two hundred armed and disciplined Sinn Feiners were gathered within two hundred yards of the police headquarters. On a whistle signal the raiders took up their allotted positions. They looked up the signalmen, shunters, drivers and clerks and occupied the station for an hour, searching for an expected consignment of arms to the Military. No arrests have been made.

Scotland

Church Union in Scotland.

Legislation Considered Necessary.

LONDON, December 18.

A Special Commission of the General Assembly of the Church of Scotland in Edinburgh to-day decided to approach Government as regards Legislation necessary for the Union of the Church of Scotland with the United Free Church of Scotland.

Turkey

Nationalist Domination of Turkey.

Growth of the Anti-British Feeling.

LONDON, December 18.

It is reported that the situation in Turkey is growing worse. The Cabinet is much influenced by the Nationalists with the result that the Provinces are growing increasingly independent. Anti-British feeling is growing.

Mesopotamia

Release of British Officials Ordered.

Reprimand to Arab Officials.

LONDON, December 21.
BAGDA.—Official news states that Amir Faisal telegraphing from Paris on the 18th December, has repudiated the action of Ramadhan Shalash and ordered the Arab authorities in Damascus to order the Arab officials at Dair-Ez-Zar to withdraw and to release British officials. Amir Faisal has further intimated that those responsible for the recent outrages at Dair-Ez-Zar will be punished as rebels.

Text of Reprimand.

The following is the full text of the message, which Amir Faisal has sent from Paris to Amir Zaid at Damascus.

"It has been reported that a party under Ramadhan Shalash and Ajlami-al-Sacul have attacked Dair-Ez-Zar, pretending that they are acting under instructions from the Arab Government. It is hereby declared that this outrage, which is directed against our Ally, Great Britain, and against the welfare of the Arab nation and which is contrary to the provisional arrangement entered into last year in the name of the Allied powers, was committed without the knowledge or authority of the Arab Government. Those responsible and any persons who may subsequently join them are hereby declared rebels and will be punished as such. The necessary steps are being taken to restore order and to arrest the offenders. You will also order any Arab officials, who may now be at Dair-Ez-Zar to withdraw and you will direct that British officials detained there shall be released and handed over to the nearest British authorities. I shall take further necessary action on my arrival, but if the British wish you to take any immediate steps you should comply."

Reported Action on Order.

It is understood that Amir Zaid has published these orders and is taking all other action called for in the circumstances.

Indian Telegrams.

[ASSOCIATED PRESS.]

Delhi

N. W. Frontier Fighting.

An Official Report.

DELHI, December 22
A press "communiqué" says:—News from Waziristan shows that our troops encountered stubborn resistance from Mahauds and Wana Wazirs in seizing the hills in the neighbourhood of Mandanna Coch. The 67th Brigade including the 103rd Light Infantry and 55th Coches Rifles had heavy fighting on the 19th and 20th, and it was only on the latter day that they succeeded in attaining all their objectives. The total number of wounded and killed is estimated at about 200 including 16 British Officers.

Calcutta

Legal Intelligence.

Alleged Infringement of Copyright.

CALCUTTA, December 22.
At the High Court to-day, before Mr. Justice Greaves, an application was made on behalf of Thacker's Directories, Ltd., for a rule calling on Messrs. Arnold White and Co., to show cause why they should not be restrained from printing a copy-right belonging to the plaintiffs. It was stated that the plaintiffs had been publishing for a considerable number of years their directories. One of the special features of these directories was the publication of a classified list of trades and professions. The defendants had issued and published a prospectus of a publication entitled "the Indian Guide and Directory" giving specimen pages containing a classified list of trades and professions, which the plaintiffs alleged were infringements of their copy-right. His Lordship instead of issuing a rule granted plaintiffs leave to, serve notice of the motion on the defendants.

Exchange Question.

CALCUTTA, December 23.
The Bengal Chamber of Commerce has telegraphed as follows to the Finance Department regarding the exchange question:—The Bengal Chamber view with anxiety the action of the Secretary of State in reducing the acquisition value of gold at a time when dollar gross rate is falling. They again emphasize the fact that without gold, balance of trade cannot be adjusted and that therefore gold imports should be facilitated in every possible way. To this end moderately steady gold rate is essential, for without such bankers are unable to import gold and cannot therefore buy bills. The Chamber trust that the expression of their opinion will be cabled immediately to the Secretary of State.

Punjab

National Social Conference.

BOMBAY, December 23.
The National Social Conference meets at Amritsar in the Congress hall in the afternoon of Sunday the 27th December. Reception Committee with Rai Bahadur Gangaram as Chairman has been appointed and Principal Hazareji presides. The Conference of social reform associations in various provinces are expected to send delegates to the Conference whose session is expected to be largely attended as important resolutions will be sponsored by prominent leaders from various provinces.

Mysore

An Interesting Ceremony.

BANGALORE, December 22.
An interesting ceremony was witnessed at the Mayo hall this morning when Mr. T. J. Tasker, I.C.S., District

Magistrate, presented purses to the dependents of those who have lost their lives in the war. There were about 43 recipients, mostly elderly women belonging to the poorer class of the Indian community. About 12 of them were given purses of Rs. 300 each and 22 received Rs. 250 each and eight had Rs. 200 each. Among the recipients were 24 mothers, 14 widows and five fathers, among the latter being the Rev. Mr. Paranjoti of the Church of England.

Burma

Burma News.

RANGOON, December 22.

The Lieutenant Governor to-day distributed medals and prizes at the Burma Government Medical School. This is the first occasion of a visit by the head of the province. Speaking on the prospects of Sub-Assistant Surgeons, His Honour alluded to the recent increase in pay and hoped that further improvement might be possible. The pay now starts at Rs. 75 and 10 per cent of the strength may rise to Rs. 175 and over.

Rangoon mill operators held large meetings recently under the leadership of the Bengal Mahomedan Association to demand better terms of pay and working conditions, especially reduction of hours and payment for overtime and Sunday work. The response of the mill owners not being satisfactory a large meeting held resolved to refuse to work under the present conditions after the 31st January. The men demand an all-round increase of 50 per cent, the hours to be reduced to eight per week day and overtime for more than eight hours and for Sunday, better sanitary and housing conditions. It is understood that one large firm offered a bonus of one month's pay which was refused. The men complain of the treatment accorded to recent demands by the employers. Mr. Clarence Hamlyn, a European Barrister and Municipal Commissioner, presided at all these meetings. The Young Men's Buddhist Association General Council have cabled to London requesting the Burma deputation to remain in England for the present and appointing Mr. Tun Shien as paid Secretary of the British Committee for Burma affairs. They appeal for funds for the British Committee to all branches and kindred associations. Mr. Tun Shien is the Mandalay Schoolmaster whose membership of the deputation was objected to by the Director of Public Instruction and whose appointment was afterwards terminated by the School Committee.

Captain Poulet and Benoist returned to Rangoon to-day from Moulmein and leave by the "Gloucestershire," both in good health and not discouraged by their bad luck.

Capt. Poulet Plans.

RANGOON, December 22.

Captain Poulet and Mr. Benoist arrived by train this afternoon bringing with them the two Rhone engines of their ill-fated biplane which is left in Moulmein. They leave by the "Gloucestershire" for Marseilles in the first week of January. Although disappointed Captain Poulet is not at all discouraged over the many mishaps he has had. He is returning again to Burma next year with the same engines but perhaps with another style of aeroplane. On reaching home he will send equipments to different points so that he would not be inconvenienced again, as he was on this occasion. He praises the Rhone engines which, he says, have done wonderful things, but they needed certain changes in regard to their use in tropical countries. With a hot climate, adverse winds and weather, it was no small feat to have reached Burma, but he would be going right on the next time. It was a much greater feat than flying over the Atlantic and he would not have missed the attempt. Mr. Benoist would accompany again. The plane is on sale. Before leaving Burma both the aviators intend doing a little sight-seeing and shooting.

Chinese Raid.

RANGOON, December 23.

A Press Note issued by the Chief Secretary states that nothing of importance has occurred on the Northeastern front since the attack on the 3rd December on the Tun-hang Military Police Post, when five of the raiders were killed. On that occasion the raiders burnt a deserted hut and captured four mules before being repulsed. They then retreated into the Chinese territory. On this date the telegraph wire between Bhamo and Tangyueh was cut at Narpana at the 46th mile on the Chinese side of the frontier. In view of the numerous rumours of impending raids at points far distant along the borders of the Myitkyina and Bhamo districts and of the Northern Shan States it has been decided to entrust the duty of guarding the frontier to the military authorities. Although none but military police battalions are actually on duty at frontier posts, regular troops are being held in reserve to deal with any possible contingency. Although fresh rumours are continually current purporting to give exact numbers of raiding bands intending to attack various posts of the frontier and the exact dates of attack, there has been no attempt on the part of any of them to cross the frontier since the 3rd December. The seat of the unrest is in a few small Shan States on the Chinese side of the border. The leaders of the unrest are two Burmese refugees Saw Yan Baung, the so called Chawgwa Prince and Me Aug Aung son of the ex-Sawbwa of Wundho. The Chinese authorities are assisting by sending troops to the following strategic points on the frontier—Nam Wan river, Mengmao, Kulikha, Chafang Simapa and a port near Tawnie. They are also attempting to repair the damaged telegraph line but direct communication with Tangyueh has not yet been restored.

A serious accident occurred the other day on the Chowringhee Road opposite to the Grand Hotel. It appears that Mr. David Wyllie, Assistant Manager of Messrs. Balmer Lawrie and Co., was on his motor cycle and was proceeding from the South to the East when the driver of the taxi A 64 suddenly turned round with the result that he collided with the cycle and unseated the driver. Mr. Wyllie was removed to the Medical College Hospital. It was found that he had sustained a triple fracture of his right leg. He is still under treatment but is reported to be very much improved. The accused driver will be prosecuted in due course.

News in Brief.

The mail steamer "Devanha" which left Bombay on the 29th ultimo arrived at Marseilles on Tuesday the 16th instant.

The death took place on Monday morning of Sir Giraji Nath Rai Bahadur, Maharajah of Dinajpur, at his Calcutta residence in Tollygunj.

The "Pioneer's" Bagdad correspondent wires on the 22nd instant:—We reoccupied Albukamal on the 21st December after slight resistance. All is now quiet there.

Sir. Harcourt Butler, Lieut. Governor of the United Provinces of Agra and Oudh, arrived in Calcutta this morning and is a guest at Government House.

The Mail steamer "Morvada" which left London on the 5th instant and has on board the mails of the 11th, arrived at Port Said on Saturday the 20th instant.

His Highness the Maharajah has returned to Mysore after his visit to Malabar and South Canara coasts. Sirdar Kantaraj Urs, Dewan, will also pay a visit to these parts during the Christmas holidays.

During the last five weeks five dacoities occurred in Bengal. Rangapur tops the list with three dacoities in which two villagers were killed by the desperadoes. Hughly and Muradabad each reports one case of dacoity.

His Excellency Lord Chelmsford in company with His Excellency Lord Ronaldshay paid to-day a round of visits to several educational institutions including the Science College, Durbanga buildings and Belgachia Medical College.

The public are hereby notified that owing to congestion on cables and heavy delays which commercial telegrams are at present subject to the cable companies have notified that they are unable to accept foreign telegrams containing Xmas and New year greetings.

It is understood that Sir Rash Behary Ghose to whose munificence the University College of Science owes its foundation, is about to make a gift of another eleven lakhs of rupees for the establishment of a technological department as an addition to the Calcutta University.

At a certain jute mill where anthracite work is just being started, the medical officer submitted for examination to the laboratory of the Special Deputy Sanitary Commissioner specimens from five Europeans resident or employed at the mill. The microscopic examination showed though none of these suffered from hookworm disease, every one was infected with tape worm.

Bishop Abraham Mar Thoma of Travancore left Bangalore last night after paying a flying visit to the station. He came here in connection with the establishment of a College in the Travancore State to be maintained by the various denominations of the Christian community, managed generally on the lines of the United Theological College of Bangalore.

A Tezpur (Assam) correspondent writes that in connection with the Duffa raid on the village of Gobpur inhabited by Ahoms, Captain Neville, Political Officer of the Western section of the North-East Frontier left Tezpur on the 17th, with 50 rifles Military police and 200 coolies. On reaching Gobpur the party penetrated the Duffa country to punish the raiders.

Mr. A. R. Bannerji, I.C.S., it is stated, on his return from his three months' deputation in England, will be appointed as Extraordinary Member of the Mysore State Council and Vice-Chancellor of the Mysore University. In addition to the work that would be assigned to him as a member of Council, Mr. Bannerji would also carry on the work which at present forms the portfolio of His Highness the Yuvarajah who is likely to proceed shortly on tour outside India.

At the instigation of the Government the Calcutta and Bengal, C.I.D. officers are making enquires into certain alleged malpractices during the course of the war in the Munitions Board. It is said that bribery and corruption have been wholesale and that the Government has suffered an enormous loss. To-day the police searched the books of thirtyone firms in the city who are supposed to have had dealings with the Board. An examination of books that have been seized is being conducted with a view to discover, if possible, the names of the employees of the Board who are suspected.

The District Magistrate of Alipore on Monday delivered judgment in the case in which S. R. Scott was charged with rashly and negligently driving his motor car on the 12th October last along Russa Road south and causing the death of two Bengalee lads. The Magistrate acquitted the accused of the charge framed in connection with the first boy. In connection with the second accident the Magistrate found the accused guilty of criminal negligence, convicted him of culpable homicide and fined him Rs. 300.

At about 4.40 A.M. on Sunday the 6 down troop special conveying Sappers and Miners from Basul to Lahore parted between Karyala and Kharian railway stations owing to a broken coupling. The front portion was taken into Kharian and then the engine returned for rear portion, and during coupling operations two parts of the train rolled down gradient into Karyala colliding with the 16 down passenger standing on the mail line there. Six mule drivers were slightly injured and six animals killed. Four vehicles were seriously damaged. The traffic is being worked through.

వలయువారు:—మీనేజరు, కలావతి ప్రస్తు,
(1885-647) కాచిమ. 4వ అని వాడుకనామ.

త్రజల సభలో వింజయము ప్రభువుగాకి ప్రభుత్వము నిర్మింపును, రిజర్ క్షయించునీ మరు మాట్లాడోనున్నదియు చాల విశేషముగ చెప్పిపోవుటలన దాని లోగుచేయుండి ఇంద్రుడును తెప్పించుటలన లాభము లేదనియు, బ్రతికెను జాతీయ భావకవిన్నాడుగ దాని సవలముచరలను నను నూనక ఆలోచించవలగుననియు ముందేగుటగా చెప్పిరి.

శ్రీ నీలా రాఘవ వైద్యశాల, మైసూరు.

సుందరము ! లాభకరము !! ఉపయోగము !!!

అందమైన 1920 క్యాలండరు

జనవరి నెల 31 వ తారీఖులోపుగా మా మందులను నొకేసారిగ 6 రూ.లకు కొనువారలకు

ఒక క్యాలండరు ఉచితముగా పంపబడును.

ఇతరులకు క్యాలండరు 1-కి వి. పి. ఖర్చులు సహా 0-6-0.

మొత్తముగా కొనువారలకు ధర తగ్గించి యివ్వబడును.

వి. పి. గ కాక ముందుగా చీట్లు పంపినవారికి క్యాలండరు చేరకున్నచో మా జవాబుదారి యుండదు.

కొలదిప్రతులు మాత్రమే ముద్రింపబడినవి. కావలసినవారు వెంటనే తెప్పించుకొనుట యుక్తము.

తామర తైలము | పండ్లపాడి | మోహనితైలము

డబ్బి 1-కి 0-6-0 | డబ్బి 1-కి 0-2-0 | సీసా 1-కి 0-12-0

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు దివ్యమృతము.

దగ్గు, తైలము, పడిశము, రొమ్ముపడిశము, తలనొప్పి, వాయువునొప్పులు, పోట్లు, బెణుకులు, బిళ్లలు మొదలగు నొప్పులకు దివ్యమృతము.

చక్కని డబ్బితో సహా వెల రూ. 0-10-0; డబ్బా 1-కి రూ. 5-12-0. పోస్టుఖర్చులు చేయ.

అమృతాంజనం డి పో, } 109, ఫ్రేరిరోడ్డు, బొంబాయి,
6, తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

మిక్కిలి ప్రవృత్తిమను యిండియా జేతూరంగు మెదడునకు చలనకలుగుటకు మాండ్లము వదలబడుచున్న జ్ఞానశక్తి మెచ్చుటకును కలకెల్లకలు కలిగియున్న మానసికలాభులును దుండవలయును ప్రతిస్త్రియును తృప్తిపరుచుచున్న ముఖ్యముగా

కామినియా ఆయిలు (రిజిస్టరు)

తలమెచ్చుకలకు మాత్రమే సౌందర్యమును కలిగించి కామిని బాగుగా పెంచుటకు కలిగిన శక్తి లీ తిలనూనెయందు కలవు. ముందును పోగొట్టును. శిశోజనులకు వట్టు కంటి మెత్తడము నిచ్చును. పెదమనకు చాలచల్లదనమును కలిగించును. కని మెండ గుటలను కండ్లకు కలుగు మాలిన్యమును పోగొట్టి సుతన కాంటిని కలిగించును.

కామినియా ఆయిలు కలనూనె లన్నిటిలోను శ్రేష్ఠమైనది. స్త్రీలకును పురుషులకును పెక్కువంతుకి మహాభాగము మెదరించినది.

నేడు దీని నవనూరించుచున్నాము.

వెల ఒకబుడ్డి 1-0-0 వి. పి. చార్జీ 0-5-0 అదా. మాడుబుడ్లు 2-10-0 వి. పి. చార్జీ రూ 0-12-0 అదా.

పోస్ట్ పేజెంట్:

ఆంగ్లోయిండియను డ్రగ్ అండు తెమికలు కంపెనీ,

(D 126 W 100)

155, జమ్నామసీడు, బొంబాయి.

మీ కవసరమయినచో

యంత్రసంబంధమైనట్టిగాని కరగి పోతపోయినట్టి గాని వస్తువులను గురించియు, తిక్కు, ఇనుపవాసనలు, వంపులు వంపులుగ వంచబడిన రేకులు కొనుములుగా నొప్పుట్టి ఇనుపకమ్ములు ఇంకను వివిధమైన ఇనుప సామానులను గురించిన అన్ని విషయములను గురించియు ఈ క్రింది కంపెనీవారితోనే సంకల్పింపవలయును. వీరు సామానులను మిక్కిలి తక్కువవెలల కిచ్చుటలోను కోరి పెరిగిన వానిని ప్రకారములో పరధరాజ్యములలోను గొప్ప పేరు మోగినవారు.

దిలీపము:— ది రిలయన్సు ఫౌండ్రి

పోస్ట్ ఇండియా ఇండస్ట్రియల్స్ లిమిటెడ్, రేచలపెట్టె నెం 55కి రు,

339

మదరాసు

(పై కామినియా నోరునప్పుడు ఈ పత్రికపేరు కూడ మదహరింప గోరుచున్నారు.)

Mr. G. W. M. Reynod's Novel

Other Big Type Editions.

GRACE DARLING or	Rs. A.
The Heroine of the Fern Island	0 12
Mary Price 8 vols. Rs. 5- Parricide 3 vols.	1 12
Faust 2 vols. Rs. 1-8-0 Wagner 3 vols.	1 12
Seamstress in 2 vols. Re 1. Margaret 4 vols.	3 0
Neoromancer 3 vols. 2 4 0. Agnes 9 vols.	6 0
Old London, 3 vols. 2-4-0. Mary Stuart 2 vols.	1 4
Pope Joan 3 vols. 1-12-0. Coral Island 4 vols.	3 0
Kenneth 4 vols. Re. 3. Soldier's Wife 2 vols.	1 4
Robert Macaire in 2 vols.	1 0
Young Duchesse, in 4 vols.	3 0
Bronze Statue 4 vols.	2 0
Canonbury House in 3 vols.	2 4
Rosa Lambert, 4 vols.	3 0
The Massacre of Glencoe 4 vols.	3 0
Mysteries of London 13 vols.	7 0
Mysteries Court of London 17 vols.	12 0
Empress Eugene's Boudoir 3 vols.	2 4
May Middleton 2 vols.	1 8
Rye House Plot 4 vols.	3 0
Pickwick Abroad 3 vols.	2 4
Loves of the Harem in 4 vols.	3 0
Young Fisherman, complete	0 10
Master Timothe's Book Case 3 vols.	1 12
Mysteries of Paris by Eugene Sue in 2 vols.	1 0

(Postage etc. Extra for all Books)

The SUPERIOR WATCH Co,

536 Post Box 167 (A) Madras. E

క్రికెట్ బంతిని గోపాలకృష్ణ గోకతాగి వచ్చి

రంగుల చిత్ర పటము

ప్రతి 1-కి 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0.

వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,

పోస్ట్ బాక్స్ 212 మదరాసు.

చీరసంయుక్తనాటకము.

మోచెన్ల మానుమంతరాచుక వికృతము :

ఇది యశుయావరదేశ కల్పద్రుమ జయచంద్రుని యధిపత్యాచార్యురగ్వంశముగా కృష్ణినిగాను తెండియాడి ప్లానేట్స్ రమ్యమున పేరివిహరము నడిపి పరస్పరమును జూచి కొన్ని భారతీయ వారీయతలను సంకలనము చేసి చరిత్రము. ఈ యమ్మము మన భారతభూమిని కల్పింపి జేతూకొలుగు భారతీయ గౌరవములను—భారతీయ మహమ్మదీయ సేనా సమూహమును జటాపంచలు కావించిన ఉదవల పరస్పరమును జేసి. ఇందు బృహ్మరాజుకొ గ్యాలరీ—సంయుక్త భక్తి జయచంద్రుని మోర్చినినినము ముగ—ఈశ్వరభట్టు దుర్గాధర్మకలకలు—జేతూకొలుగు—పరాక్రమాదులను విశేష రీతిచేడినది. జేతూకొలుగు రాజ్య క్రి పిక్చర్ క్రి పిక్చర్ క్రి మున్నగు వాని కాటవట్టులు ముఖ్యతైలని ప్రదర్శనముగముగా రచించబడినది. వెల రూ 1-0-0.

గులయవారు— ఎమ్ హెచ్. రావు అండు సన్యు,

కాకిరాడ అని వ్రాసిన బడలుగలక.

ఆంధ్రోద్యమము.

మొదటి మైదాంధ్ర మహాజనపథలయందలి సహస్ర సంఘాధ్యక్షుల, సభాధ్యక్షుల, యజమాన్యకములు, వారి శిష్యులమును, శత్రు శిష్యులములగువు. వెల రూ 1-0-0. పోస్ట్ పేజెంట్. ఆంధ్ర పత్రికా కార్యాలయము, 7, తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

వివేకాగ్రహారమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధి సారసపరిల్లా

అమృతాధిపు రక్తములను జనించు జాడ్యములకు కలిగుతుంటి మందు. మరుపులను, మచ్చలను, గండములను తొలగించు, పోత సొప్పలను అన్ని విధములను గలుగు చర్మ రోగములను పోగొట్టును. (28)

మిక్కిలి శక్తి వంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి

వనోపధి సారసపరిల్లా గుణ విచ్యుట నిస్సంకోచము, కనాజమైనను మధ్యమచ్చినను అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. శరీరమునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును కాల్చెసంబంధమును పోగొట్టిరక్తమును తుద్రువరచును. శరీరాకోగ్యమును గలుగజేయును. 16 కోశులకు మందులకు 4 రోజు బుడ్డిలో అమ్మబడును.

పోప్రీటురు.— పి. డి. సావంత్,

144. ఫననవాడి, నెం 2 బొంబాయి.

Proprietor : P. D. SAVANT, Fanaawadi, No. 144, No. 2, BOMBAY